

ŽAIDIMAS SU UGNIMI

PASKUTINIS POSĖDIS

Po 157 posėdžių J. Tautų nusiginklavimo pakomisė, posėdžiavusi Londone, nutraukė posėdžius ir, kaip paskutiniame komunikate pabrėžiama, išsiskirstė atostogų nieko konkrečiau nenutarus. Manoma, kad šios pakomisės darbas, — bergždžias, kaip jau nekartą esame minėję, — bus tęsiamas pačioje J. T. Saugumo Tarybos nusiginklavimo komisijoje, susidedančioje iš 12 tautų atstovų. Be abejonės, nuomonių skirtumas yra toks didelis, kad įtampos sumažėjimui tuo tarpu nėra vilčių, gi vykstančio ginklavimosi

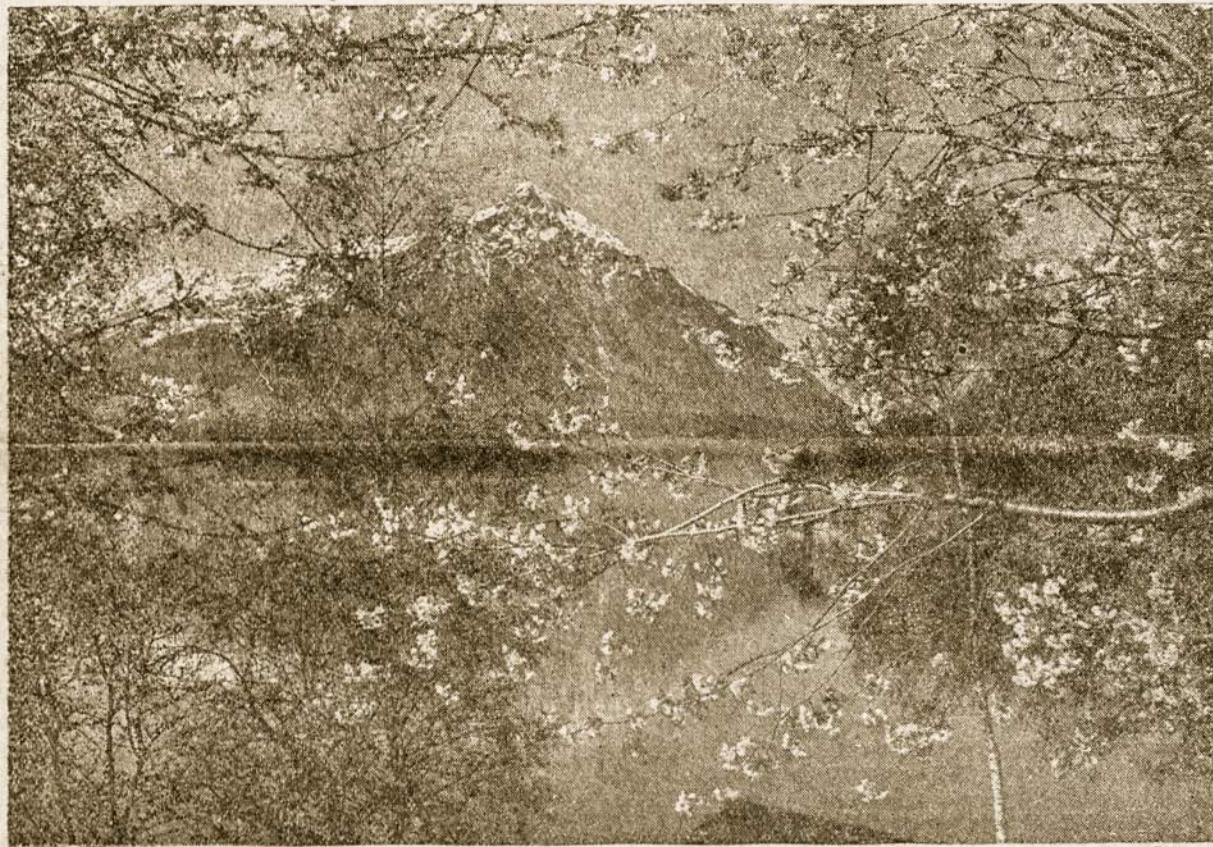
mas. Čruščiovo sėbrams buvo aišku, kad bent kokios kontrolės įvedimas surištas su pavojumi, kad vakariečiai pamatys visą tą sovietinio raudonojo laikos burbulą apgaulingumą ir Maskvos sauvališką susitarimų aiškinimą ir vykdymą.

Nusiginklavimo komedijos užbaigimas pavojaus nepadidino, nes juk ir pačios konferencijos metu tarptautinėje politikoje įtampos kibirkščių gausumas buvo didelis ir pavojingas. Dar daugiau, vyko pagreintu tempu intrigų ir kurstymo politika, provokuojanti atvirą karą. Tik laisvojo pasaulio noras, žūt būt,

zijos prezidentas Dr. Achmedas Sukarno yra pareiškęs, kad trys problemos reikalingos neatidėliojamo sprendimo: 1) lėšų klausimas, 2) techniniai išsilavinimas ir 3) valstybės politinė sistema.

Visi trys čia suminėtieji klausimai išorėje neturi nieko pavojingo, nes yra kiekvienos valstybės vidujinis reikalas, tačiau savo esmėje slepia tam tikrus pavojus, ypač turint galvoje paties prezidento nedviprasmiškai nurodytą kryptį.

Kalbėdamas apie valstybės politinę sistemą, Sukarno pareiškė, kad Indonezijai liberali-

Pirmieji pavasario ženklai jau pasirodė kalnų atslaitėse ir slėniuose.

akivaizdoje, tuščiažodžiavimas apie taiką, sugyvenimą ir gerus norus eiliniam gatvės žmogui palieka blankų prisiminimą. Kaip žinoma, tušti šios pakomisės posėdžiai, buvo šiek tiek iprasminti prieinant nors nedidelį susitarimą apie atominių ginklų bandymų sustabdymą. Šis JAV valstybių pasiūlymas, remiamas Anglijos, Prancūzijos ir Kanados, Sovietų Sąjungos atstovo buvo atmetas, nes Kremliaus plėšikų landynei pasiūlymas įvesti tarptautinę kontrolę iš oro buvo nepriimtinas. Maskvai rūpėjo, kad atominių bandymų uždraudimas nebūtų kontroliuojamas. Suprantamos ir šio noro priežastys: Vakarų valstybėse tokios kontrolės nebuvimas neužkirstų kelio Kremliui sekti ar pildomas šis susitari-

Galimas greitas konfliktas tarp Čruščiovo ir Žukovo

Sov. Rusijos Komunistų sekretorius Čruščiovas mėgina gražinti komunistų partijos kontrolę į visas kariuomenės šakas: laivyną, aviaciją ir pėstininkus. Politruko sistema veikė Stalino laikais, šio savo žygiu Čruščiovas nori palmti visą krašto valdžią į savo rankas. Užsienio stebėtojų nuomone manoma, kad šis Čruščiovo mėginimas iššauks konfliktą tarp Jo ir krašto apsaugos ministro marš. Žukovo.

išlaikyti taiką, šiaip taip išvengdavo katastrofos. Po nepavykusių nusiginklavimo pastangų, galima laukti naujų įtampos centrų susidarymo.

SIRIJA IR KAS TOLIAU

Sirijos sukommunistinimo tragikomedijos pirmasis aktas iššaukė JAV valstybių nedviprasmišką susirūpinimą. Sustiprinamas JAV Viduržemio jūros laivynas, aktyviai imama vykdyti Eisenhowerio plano vykdymas aprūpinant Jordaniją, Iraką ir Turkiją ginklais, siunčiamais oro keliu. Visa tai rodo, kad pasirošimas antrajam aktui yra intensyvus. Kai kas ima jau net spėlioti, kad krizė esanti čia pat, kad žaibams ir perkūnams jau esąs pribrendęs laikas. O tačiau drįstame galvoti, kad šios kommunistinės tragedijos esama dar ir daugiau veiksmų ar scenų. Norėtumėm todėl atkreipti dėmesį į antrojo veiksmo sceną, kuri atrodytų būsianti Ramiojo vandenyno salose, buvusiose Olandijos kolonijose, kurios 1945 metais tapo nepriklausomos ir žinomos Indonezijos valstybės vardu, susidarancią iš apie maždaug 3000 salų ir salelių.

Šiomis dienomis, minint Indonezijos 12 metų nepriklausomybės paskelbimo šventę, Indone-

nė vakarų demokratijų sistema nepriimtina. Indonezijai esą reikalinga disciplinuota, „vado“ principais paremta demokratija, sukirpta pagal komunistinės Kinijos pavyzdį, kurioje Dr. Sukarno užimtų Mao Tse Tungo (Nukelta 1 2 psl.)

J. Tautų 12-toj sesijoje prasidėjo diskusijos Vengrijos reikalu

Rugsėjo 10 d. prasidėjo J. T. višumos posėdžiai, kuriuose pirmoj eilėj į dienotvarkę buvo įtraukta Sov. Sąjungos karinis įsikišimas į Vengrijos vidaus revoliucijos eigą. Šiam procesui labai priešinosi Sov. Sąjungos atstovas Arkade Sobolev ir komunistinės Vengrijos atstovas Peter Mod, teigdami, kad šis klausimo iškėlimas yra grynas kišimas į Vengrijos vidaus politikos reikalus. Tačiau Sov. Sąjungos agresijos pasmerkimo klausimą remia 36 valstybės. Ypač šį reikalą stipriai remia Argentina ir Australija. Pastarosios delegatas įeina į Informacijos Komisiją agresijos reikalui tirti. Už šio klausimo iškėlimą taip pat labai stipriai pasisako JAV atstovas Henry Cabot Lodge, kuris savo žodyje, smerkiančiame Sov. Sąjungos agresinius veiksmus, pareiškė: „Istorinė eiga, kurią stengiasi iškreipti p. Kadar ir jo sovietiniai šeiminkai neigiamon pusėn, reikia tikėtis, kad su Dievo pagalba ir bendromis tautų pastangomis bus pasukta Teisės ir Laisvės link“.

„LAIKO“ 200-JO NUMERIO SUKAKČIAI ARTINANTIS

Su sekančiu numeriu „Laikas“ atsilankys pas savo skaitytojus 200-ji kartą. Jei skaitlinė ir nėra per daug imponuojanti savo dydžiu, tai vistiek, turint omenyje šių laikų sunkias ekonomines spaudos leidimo sąlygas ir tą svarbą, kurią patrijotinė lietuviška spauda vaidina kovoję prieš Lietuvos okupantus, kiekviena proga demaskuojant jų genocidinius tikslus, dviejų šimtų numerių sukaktis laikytina gana svarbi ir reikšminga.

„Laiko“ sukaktis bemaž sutampa su liūdnuos atminties įvykiu lietuviškos spaudos gyvenime — spaudos draudimu. Nuo spaudos draudimo rugsėjo 6 d. suėjo 92 metai. Šis potvarkis buvo išleistas 1865 m. rugsėjo 6 d., Muravjovo įpėdinio Kaufmano. Kaip žinoma, šis uždraudimas iššaukė didelį visos tautos pasipriešinimą. Lietuviškos knygos buvo pradėtos spausdinti svetur ir su didele rizika imtos gabenti slapta į Lietuvą. Su spaudos draudimu Lietuva išžengė į knygnešių laikotarpį, niekur kitur kaip tokį pasaulyje nežinoma. Didele rizika ir su nemažesniu užsidegimu knygnešiai žygiuodavo į Tilžę, kur buvo spausdinami lietuviški laikraščiai ir knygos. Daug knygnešių skaudžiai nukentėjo už šį savo patrijotinį veiksma. Neturime statistikos, kiek tokių knygnešių paguldė kaulus Sibiro taigose. Tačiau nei trėmimai, nei pasienio sargybinio kulkos neatbaidė lietuvius nuo šio žygio. Keturiasdešimt metų tęsėsi ši kova iki buvo laimėta. Iki nepriklausomybės kovų laikotarpio, ši knygnešių herojinė gadyne neturi sau lygios paskutinių šimtmečių Lietuvos istorijoje.

Daugelis to meto veikėjų ir knygnešių pančiais žvangindami pėsti buvo varomi į Sibirą, ar buvo priversti palikti Lietuvą ir bėgti į svetimus kraštus. Į jų vietas stėjo kiti, bet kovos už savo žodį ir raštą neatsisakė. Rusai matydami kovos beprasmiškumą 1904 m. spaudos draudimą atsaukė. Tačiau amnestija daugeliui tremtinių Sibire jau buvo pavėluota — jie buvo mirę. Kova už lietuvišką knygą baigėsi laimėjimu.

Kokia šiandien padėtis Lietuvoje? Lotyniškomis raidėmis spauda nėra raudonųjų maskolių uždrausta. Tačiau patrijotinė spauda yra lygiai suvaržyta. Ji netik suvaržyta, bet pajungta melo ir apgaulės tarnybai. Daugelyje atvejų mūsų tautiečiams vėl prievarta brukama „graždanka“. Valdžios įstaigose verčiama kalbėti tik rusiškai. Už ryškesnį tautinį pasireiškimą tremiama svetur, ar atleidžiama iš darbo ir pan. Visame krašte varomas didelis rusinimo dar-

Sov. Rusija dar didina savo jėgas Viduržemio jūroje

Rugsėjo pradžioje į Viduržemio jūrą atplaukė rusų kreiseris „Zdanov“, lydimas torpedinio laivo. Šie laivai nuplaukė į Jugoslavijos uostą Spalato.

Vakarų valstybės didesnio dėmesio šiems rusų karo laivyno permetimams netelkia, nes jie rimtesnio pavojaus 6-ajai JAV laivyno eskadrai Viduržemio jūroje nesudaro. Tačiau JAV valstybių spaudoj yra pranašaujama, kad J. A. Valstybių laivynas vieną dieną gaus įsakymą pasitraukti iš Viduržemio jūros, kad išvengtų galimo susidūrimo su Sov. Rusija, nes kaip spauda toliau sako, nuolaidų šalininkai J. A. Valstybių vyriausybėje padarys viską, kad tik būtų išvengta susikirtimo su bolševikais ir tuo sudaroma galimybė Kremlui įvykdyti savo programą.

bas. Ateinančios įvairiais keliais žinios iš tėvynės rodo, kad ten ir šiuo metu nepalūžtama ir visais būdais stengiamasi stabdyti okupanto užmačius nutautinti ir surusinti visą kraštą.

Lietuviškos spaudos padėtis visai kitokia yra išeiwoje. Lietuviškų knygų ir laikraščių skaitymas čia yra laisvas ir netrukdomas. Lietuviško laikraščio ar knygos nereikia eiti į Tilžę parsinešti. Jis atnešamas vietos valdžios paštininkų ar pasiūlomais užsiprenumeruoti atsilankiusio spaudos platintojo, kuris taip pat su nemažu pasišventimu ir kantrybe lanko išsimėčiusius dideliuose plotuose tautiečius. Tenka nugirsti, kad tokiems spaudos platintojams nekartą tenka išklausti nemaža dejonų, verkšlenimų ir nusiškundimų iki pagaliau su „didele malone“ sumokama tie keli vargani pesai, su kuriais ir laikosi išeiwoj lietuviška spauda. Lietuviškas laikraštis pas mus turėtų būti laukiamas ir mielas svečias. Be abejonės, mūsų tremties spauda nėra tokia puošni ar gausi puslapių skaičiumi, kaip vietinė, bet mums ji savo verte yra niekuo nepalyginama ir nepamainoma, nes yra lietuviška, sava, artima. Joje keliami ir nagrinėjami klausimai turi mums ir mūsų tautai gyvybinės reikšmės.

„Laikas“ per tuos 200 nr. pirmojeilėj savo skiltyse kėlė tautinius, religinius ir visuomeninius klausimus. Visada ir visur buvo stengiamasi kovoti prieš tautinį abejingumą, keliant ir skatinant lietuviškumą pasireiškimus. Tam nekartą būdavo aukojama gilesnieji spaudos principai, nusileidžiant ir išplečiant laikraštijoje smulkiąją asmeninę kroniką, žinant kad pastaroji yra nemažai mėgiama. Visur ir visada buvo stengiamasi iškelti gerąsias lietuviškos veiklos puses, skatinant gerų pasireiškimų plėtotę. Bet buvo nevengiamama pasakyti ir tiesos žodžio dėl mūsų koloniją slegiančių negerumų, ypač objektyviai jau kuris laikas pasisakoma dėl kultūrinių parengimų ir sceninių pasirodymų kokybės. Tuo tenorima sudaryti galimybes kaip meno vadovams, taip artistams ir publikai šioj srityj progresuoti, neatsilikant nuo kitų tautų kultūrinės pažangos. Priešingai, besididžiudami sava kultūra ir visad besigirdami augštu savo sceninių pastatymų lygiu, galime tolydžio likti visai be kultūros... Eilė režisorių ir meno būrelių vadovų už tas recenzijas ir įvertinimus ne tik kad neparodė laikraščiuvi jokio kartėlio, bet su dėmesiu sekė savo geresnių ar netaip pavvykusių pastatymų analizę.

Švėsdamas šią kuklią sukaktį „Laikas“ daug kuo turi ir pasidžiaugti. Jis visad didelės Argentinos lietuvių kolonijos dalies buvo nuoširdžiai remiamas. Daugelis jo numerių išėjo iš spaudos Garbės Leidėjų paramos dėka. Didesnį laikraščio dalis yra užpildoma vietos lietuvių straipsniais ir pasisakymais. Vienu žodžiu, laikraštis yra virtęs savu kolonijos organu. Todėl jo sukaktį ir norinu atitinkamai paminėti savo rėmėjų bendradarbių ir skaitytojų tarpe, kartu pasidžiaugiant su visais tais, kurie nuoširdžiai sielojasi katalikiška ir patrijotiška spauda, kovojančia už mūsų tautos laisvę ir keliančia bei puoselejančia kitas amžinas ir nykstančias vertybes. J. Butkus

DECLARACION DE LA COLECTIVIDAD LITUANA

La Colectividad Lituanica de la República Argentina, convocada en magna asamblea por el Centro Pro Liberación de Lituania en la Argentina y la Comunidad Lituanica de la República Argentina, que nuclea a todos los connacionales política y civilmente, el día 8 de septiembre de 1957, en ocasión de conmemorarse el "Día de la Nacionalidad Lituanica" y reunidos en el Salón Lituanico: Brasil 835, Avellaneda,

EN VISTA DE QUE EN EL TERRITORIO DE SU PATRIA: LITUANIA, EL OCUPANTE BOLCHEVIQUE SIGUE EJECUTANDO CON RIGIDEZ Y CRUELDAD INAUDITAS EL PROCESO DE ANTIQUILAMIENTO NACIONAL INICIADO EN JUNIO DE 1940.

MANIFIESTA

1) Que renueva sus protestas por la ilegal ocupación del país de Lituania, llevada a cabo quebrantando las más elementales reglas del derecho humano y divino y los tratados de paz y amistad firmados entre los gobiernos lituanico y soviético;

2) Que exige el inmediato cese del genocidio del pueblo lituanico, que realizan los soviéticos por medio de sus organismos políticos de represión asesinando, deportando a los campos de trabajo esclavo y sustituyendo a los habitantes lituanos autóctonos por colonistas y koljosistas asiáticos;

3) Que sostiene ante los ocupantes del territorio lituanico y ante todo el mundo, sus innatos derechos de autodeterminación, de libertad, de independencia y de soberanía, por los cuales siguen luchando heroicamente en su cautivo país todos los patriotas lituanos;

4) Que solicitan una vez más, del mundo libre en general su intervención en esta justa y noble causa humana, para que en el concierto de las naciones libres del mundo figure Lituania libre, soberana, independiente y democrática;

5) Que apela en especial al Pueblo y Gobierno Argentino solicitando la reanudación de las relaciones diplomáticas con los verdaderos representantes del pueblo lituanico; relaciones que fueron injustamente suspendidas por el gobierno depuesto.

Se dispone, además, que este manifiesto se haga llegar a la Organización de las Naciones Unidas, al Superior Gobierno Nacional, a la Honorable Convención Constituyente y al Pueblo entero de esta grande y benemérita Nación Argentina por intermedio de sus más representativos órganos de prensa.

CENTRO PRO LIBERACION DE LITUANIA EN ARGENTINA

Fdo. CEFERINO JUKNEVICIUS

COMUNIDAD LITUANA DE LA REPUBLICA ARGENTINA

Fdo. Agr. STASYS MIKELIONIS

ŽAIDIMAS SU UGNIMI

(Atkelta iš 1 psl.)

vaidmenį. Šiam reikalavimui įvykdyti Dr. Sukarno jaučiasi skatinamas paskutiniųjų Javos provincijų savivaldybių rinkimų, kuriuos laimėjo komunistinio atspalvio šalininkai. Šiuo metu Indonezijoje vykstantis visų salų kongresas, be abejonės, įneš kiek šviesos. Bendrai, kitoje salose komunistinis judėjimas nėra toks stiprus kaip Javoje ir didžiama politinių vadovų yra aiškiai vakarų orientacijos, kuriai atstovauja buvęs Indonezijos vice-prezidentas Mohamedas Hatta, atsisakęs iš šių pareigų dėl nepritarimo Dr. Sukarno politikai. M. Hatta taip pat yra remiamas ir karinės vadovybės. Manoma todėl, kad visa tai gali priversti prie surūšės, kurioje Kremlius, nėra abejonės, stengsis išnaudoti Dr. Sukarno asmenines simpatijas komunizmui.

Kalbėdamas gi apie lėšų klausimą, aiškiai pabrėžė, kad dabartinė finansinė parama, einanti iš vakarų valstybių, nėra priimtina, nes per daug jau susinteresuota savo nauda, tad reikia ieškoti paramos kitur, aiškiai nepasakydamas, tačiau duodamas suprasti Sovietų Sąjungos ir Kinijos „draugų“ tarpe. Reikia pabrėžti, kad Kremliaus diplomatinė atstovybė, kaip ir visame pasaulyje, yra gausiausia savo skaičiumi ir kad komunistinės Indonezijos partijos „Semsun“ vadai yra Maskvos paruošti ir patariami to paties mūsų jau minėto komunistinio Taškento, „universiteto“ agentų ir „mokslininkų“. Tenka taip pat pabrėžti, kad šiais keliais buvo Maskvoje užsakyta ir pora tūkstančių tankų. Matome tad, kad komunistinio kirmimo veiksmui Indonezijoje scena yra paruošta.

HENDERSONO MISIJA

Galvijų brastos sąsiauryje Bospore, Stambulo mieste rugpiūčio mėn. pabaigoje vykusie-

ji pasitarimai, kuriuose dalyvavo Turkijos prezidentas, Jordanijos bei Irako karaliai ir Eisenhowerio specialus pasiuntinys Loy Hendersonas, dar viešumai nėra žinomi.

JAV valstybių susirūpinimas Artimųjų Rytų padange, po nevokusio anglų - prancūzų bandymo ginklą pagalba išspręsti šios srities problemas, pasiekia aukščiausios įtampos tašką. Nereikia laukti staigių ir griežtų veiksmų, tačiau pasiruošimas katastrofai neabejotinai didėja ir tenka laukti padėties paastrėjimo.

Neabejotinai tai leidžia suprasti ir komunistinio laivyno sustiprinimas Viduržemio jūros zonoje, Albanijoje įrengiant ir praplėčiant karines laivyno bazines, bei perkeliančias stambius jūrinius vienetus iš Baltijos į Viduržemio sritį.

Iš kitos gi pusės, numatyti „raudonojo“ laivyno manevrai Lediniuotajame vandenyne, kaip skelbiama turėsiantieji vykti iki spalio mėn. vidurio, rodo įtampos didėjimą ir komunistinių intrigų užmačias išplėsti ir patvirtina mūsų spėjimą apie Indonezijos srities reikšmę, nors esančią ir atokiai į pietus Ramiojo vandenyno srityje.

Neturime pamiršti taip pat ir naujų Chruščiovo pastangų raudonojoje armijoje vėl įvesti politinių vadovų — „politrukų“ reikalą, kad tuo būdu aiškiau ir tvirčiau paimtų į savo rankas visą komunistinio „rojaus“ vairą.

Be abejonės, visi čia suminėtieji įvykiai ir pasiruošimai rodo, kad žaidimas su ugnimi kas kart vis darosi intensyvesnis ir pavojingesnis.

— a. b. c. —

KONFLIKTO ATVEJU TARP JAV IR SIRIJOS

Sov. Sąjunga neliks neutrali, pareiškė Sov. Sąjungos valdžios organas „Izvestija“. Tuo duodant aiškiai suprasti, kad Sov. Sąjunga kovos už prokomunistinę Sirijos valdžią.

Rengiamasi raketų karui

Neseniai rusai daug nerimo sukėlė savo pranešimu, kad jie jau turi pasigaminę nemaža tarpkontinentinių raketų. Šio pranešimo išpūsdžio didumą mažindami atsiliepė Amerikos kariniai ekspertai teigdami, kad šių raketų sėkmingam panaudojimui reikalinga visa eilė palankių sąlygų, kurios yra dažnai sunkiai nugalimos ir lemiančios taiklumui ir t. t.

J. A. V. jau taip pat turi visą eilę panašių raketų. Taip kad šioj srityj eina tarp šių valstybių didelės varžybos. Kaip žinoma, raketas patys pirmieji jau praeitame kare pradėjo vartoti vokiečiai, pavadinimas V. 1, 2, 3, (Vergeltungswaffe — atsiskaitymo ginklas), kuriomis jie griovė Londoną ir kt. miestus. Bolševikai pirmieji užėmė tą Vokietijos dalį kur buvo šių raketų požeminiai fabrikai ir išleido stotys. Bolševikams taip pat pateko į nelaisvę ir geriausi tos srities specialistai, kurie visi buvo tuoj pat išvežti į Rusiją. Visa tai ir sudarė bolševikams galimybę šiek tiek amerikiečius aplenkti raketų gamybos srityje.

Rugsėjo 2 d. amerikoniškai taip pat turėjo naujos tarpkontinentinės raketos bandymą, kuris laikomas gerai pavykusiu. Tarpkontinentines raketas amerikoniškai jau pradėjo bandyti praėjusių metų birželio mėn. Viena tokia iššauta raketa iš Floridos Atlanto link pasiekė 3800 km. distanciją.

Anglijai greitai išmėgins apsigynimo ginklą prieš raketas, pakrautas atominę sprogstamąją medžiagą.

Vokiečiai didina savo karo laivyną

Vokiečių duomenimis („Stuttgarter Nachrichten“ rugp. 23 d.) Fed. Vokietijos gynybos ministerija šių metų viduryje turėjusi savo karo laivyną 76 laivus, jų tarpe greituosius minininkus, uostų saugumo laivus, povandeninių laivų medžiotojus ir kitus. Vienas povandeninis laivas naudojamas mokymo tikslams. Maždaug pusė vokiečių karo laivų turi savo bazes šiaurės jūroje, kita pusė Baltijos jūroje. Iš šiaurės Atlanto gynybai pavestų minininkų tik trečdalis turi savo bazes Batijos jūroje. Iš 21 laivyno flotilijų 13 numatoma įkurdinti Baltijos jūros uostuose. Dėl laivų vienetų, kurie yra pervešti šiaurės Atlanto organizacijai, Bonna su Maskva visai neturi ką kalbėti, nes tai NATO reikalas.

IVAIROS ŽINIOS

TRIU METŲ BĖGYJE J.A.V.

turės pasigaminusios taip pat raketinių apsigynimo ginklą prieš tarpkontinentines rusų raketas — pareiškė spaudai Walter Dornberger, buvęs vokiečių „V.“ raketų specialistas, kuris paskutiniu laiku dirba J. A. Valstybėse, šios rūšies ginklų tobulinime. Kad toks apsigynimo ginklas prieš raketas yra tikrai galimas viešai pripažįsta ir rusų vyriausias šios rūšies specialistas.

KOMUNISTINĖ VENGRŲ POLICIJA suėmė tris anglų diplomatus esančius Budapešte. Anglijai į tai atsakė protestu ir reikalavimu sulmtuosius paleisti.

ISPEJA NUO SOVIETINIO PAVOJAUS

Amerikos profesinių sąjungų vadovybė išpėja Vakarų kraštus nuo komunistinio ir sovietinio pavojaus. Iš to fakto, kad Sovietų Sąjungoje yra bent kiek atleistos vadžios, dar negalima daryti išvados, kad Maskva yra atsiskaičiusi nuo savo imperialistinių tikslų. Maskvos patikimus reikią priimti su dideliu atsargumu. Ne visa galima tikėti, ką Sovietai sako. Sritinės liaudies ūkio tarybos Sovietų Sąjungoje esančios tik nauja besitęsiančio išnaudojimo forma. Nerelikią užmiršti, kad Maskva ir toliau puoselėja pasaulio užvešpatavimo planus (E).

VAINIKAS ANT LIETUVOS GERADARIO KAPO

VLIKo Vykd. Tarybos nariai Dr. P. Karvelis ir J. Kairys š. m. rugpiūčio 24 d. padėjo vainiką prie žymaus Lietuvos draugo M. Erzbergerio nužudymo vietos (tarp Freudenstadto ir Strassburgo). Jis buvo nužudytas 1921 m. rugp. 26 d. savo politinių priešu. Pirmojo karo metu ir po karo jis veikliai rėmė Lietuvos pastangas atkurti nepriklausomą valstybę. Buvo pirmoje eilėje jo nuopelnas, kad 1919 metais Lietuvos valstybė gavo iš Vokietijos 20 milijonų dolerių paskolą. Jo pastangomis buvo sustabdytas tikėjimas Bermonto armijai, ko pasekoje bermontininkai turėjo iš Pabaltijės trauktis. Vainikas perlietas lietuviškų spalvų juosta su atitinkamu įrašu.

NESANTAUKA TARP BROLIŲ

Dažnas esame skaitę romaną „Broliai Domeikos“, nepriklausomybės laikais laimėjusį valstybinę literatūros premiją. Jame giliai nagrinėjama plačiai anuometu lietuvių tarpe išsivyravusi yda - bylinėjimasis. Stiprus ūkininkai dėl užmušto gaidžio pradedą bylas, kurios tęsiasi eilę metų ir abu nusigyvena — jų turtas pamažėl pereina advokatoms, teismams, mokesčiams. Žinoma, tai liūdnas ir skaudus reiškinys. Pats turtas nesunykavo, nedingdavo su nuostoliu visai tautai, o tik pakeisdavo savininką.

Šiuo metu esame skaudesnių įvykių akivaizdoje. — Kurį laiką kiek apstoję teroro ir sabotažo veiksmi vėl padidėjo. Rugsėjo 2 d. dvi bombos sprogo Corientes ir Lavallo kino patalpose, viena požeminiam traukinio vagone ir dvi užmiestinio susisiekimo traukiniuose. Per šiuos sproginimus buvo sunkiai sužeista keturi asmenys, iš jų du mažamečiai ir padaryta rimtų materialinių nuostolių. Tai tik vienos dienos teroro veiksmi.

Kaip vertinti tokių veiksmų kurstytojus, teroro vadus ir jų organizatorius? Kaip vertinti jų vadų pasekėjus ir bombų gamintojus? Tik kraštutinė pagieža gali taip užtemdyti protą ir sąžinę, kad kėsintysi prieš nekaltus žmones, keleivius, kurių tarpe galbūt keliauja ir anų sabotažo organizatorių artimieji.

Ir kodėl tokia pagieža? Ne pirmas kartas nei Argentinos, nei kitų valstybių istorijoje, kad kuris prezidentas ar karalius turi palikti savo kraštą, valdžią ir dangintis svetur. Nei Faruko šalininkai, nei Jugoslavijos Petro grįžimo laukiantieji nesikėsina prieš valstybinį turtą ar savo tautiečių gyvybę.

Argentinos istorijoje turime pavyzdžių, kad pabėgę vadai, kaip gen. J. M. Paz, M. Lavalle kovojo prieš kraštą valdantį diktatorių. Bet tai buvo atvira kova, ginklu prieš ginklą. Sarmiento palikęs savo tėvyne pakėlė tremties metus stoikiška rezignacija ir tik plunksna kovojo prieš krašte buvusią valdžią.

Kitose valstybėse pasitaikę sabotažo veiksmi būna papras-

VENGRŲ TREMTINIAI JUNGTA

AM. VALSTYBĖSE

su protesto šūkiu ir plakatais pasitiko aerodrome atvykusius į J. T. posėdžius Sov. Rusijos delegaciją.

— (E.) Sovietų misija Vak. Vokietijoje slepiasi už maišų „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ praneša, kad persikėlusį iš Lübecko į Bunde sovietinė karo misija prie britų kariuomenės, naujoje būstinėje apkašiojo savo 7 namų kvartalą maišine drobe, kad pašaliniai nematytų, ką sovietų misijos ir jų šeimų nariai veikia. Būndės miesto valdyba su tokia „maišine uždanga“ nenori sukurti ir daro žygį, kad sovietų misija ją vėl nuimtų.

— (E.) 1.500 lenkų „nubyrėjų“ užsienyje. Šios vasaros sezono metu iš ekskursijų dalyvių ir pavienių lenkų turistų apie 1.500 paliko Austrijoje ir nebeįvyko į Lenkiją. Daugumas jų buvo išvykę lenkų turizmo biuro „Orbis“ tarpininkavimu.

— Baltijos Taryba pasluntė telegramų Europos ūkininkų kongreso prezidiumui Helsinkyje, atkreipdama kongreso dėmesį į sunkią Lietuvą, Latvijos ir Estijos ūkininkų padėtį, panašią į vergų gyvenimą.

— Lietuvių, latvių ir estų knygų paroda organizuojama Frankfurte š. m. spalio mėn. 2 — 7 d. d., kurios metu ten įvyks garsioji knygų mugė (Buchmesse). Pabaltiečių knygų skyrius primins gausiems mugės lankytojams pavergtas Pabaltijo valstybes ir parodys, kad laisvajame pasaulyje lietuviai, latviai ir estai išleidžia tokių leidinių, kokių pavergtose jų tėvynėse negali išelti.

tai kitos valstybės agentų atliekami, prieš pasiųstų. Ir neturime pavyzdžio, kad tokiu aklai įtužimu piliečiai naikintų savo turtą, sprogdintų pastatus, geležinkelius. Keletu atvejų buvo sunkiai sužeisti patys tų bombų nešėjai, nutrauktos rankos, kojos.

Anksčiau Kordoboj lankantis vicepr. I. Rojas, vienas 20 m. jaunuolis nešėsi bombą, norėdamas padėti po vienu automobiliu. Peranksti sprogo. Nutraukė ranką pačiam teroristui. Kokia skaudi pamoka jam, jo namiškiams, tėvams ir visai apylinkei. Per visą gyvenimą bus gyvu liudininku, kad „nedaryk kitam to, ko nenori, kad kitas tau darytų“. Ties išlikusią ranką prašydamas išmaldos praievių, kurių gyvybei atimti nešamas pragariškas užtaisas jį patį invalidu padarė. Panašūs įvykiai buvo San Justo ir kitose vietovėse.

Aišku, policija kovoja prieš teroristus. Tačiau kova nelygi. Priešas nematomas, kartais pasislėpęs tokio pat policininko uniformoje, ar aukšto tarnautojo rūbuose, veikia iš pasalų, naktį, klasingai.

Pamatų griovimas fizinė ir biologinė srity greičiau susilaukia bausmės iš pačios gamtos. Moralinė srity, kad ir vėliau, bet irgi visada turi atgaila padaryti ir atkentėti ar visuomenė, ar šeima ar atskiras žmogus už nusigrėžimą nuo prigimtų ir Tvėrėjo įstatymų. Žmogus laicizmo atpalaiduotas nuo visų varžtų siautėja prieš savo tautietį ir brolių, pasiduoda savo instinktų šėlimui. Ir kas jį suvaldys, kur jis nužengs, kada baigsis jo blaškymasis? — Gal būt tik įkritus savo paties iškaston bedugnėn.

Prieš kiek laiko visi Argentinos vyskupai kreipėsi ganytojišku laišku į katalikus, jų globai pavestus, kaip ganytojai, ir į visus piliečius, kaip piliečiai. Kiekvienu sunkesniu tautai momentu, samsio ar suirutės metu, ganytojai prabyla į tikinčiuosius. Taip jie kalbėjo anomis bažnyčių deginimo dienomis, taip ir dabar šiuo kovų, teroro ir susiskaldymo metu. Jų žodis visados yra raminantis, giedros pilnas, bet kartu ir svarus, išpėjantis. Jie Dievo vardu prašo atsisakyti keršto ir neapykantos ir visiems grįžti broliškon vienybėn.

Bažnyčios hierarchija stovi aukščiau visų partijų, nei su viena nesusirišusi, todėl ir jos žodis gali būti objektyvus ir bešališkas. Jie tik primena katalikams jų pareigas, kad jie neprarastų savo nuovokos tokiam kalbų ir idėjų chaos. Girdime, kad visuo politikai dažniausiai linksniuoją laisvę ir demokratiją. Tų pačių žodžių pilna ir sovietinė spauda. Bet ką reiškia žodis, jeigu jo sąvoka jau pakitusi. Kaip jie gali kalbėti apie mokymo laisvę, jeigu pripažįsta ir kovoja į valstybinį monopolį ir totalitarizmą. Skelbia laisvę, bet profesinė sąjunga gali būti tik viena. Jiems suprantama, kad darbininkų sąjungos gali būti socialistinės ar komunistinės, bet kad jos galėtų būti ir krikščioniškos, tai to jau neprileidžia. Štai kokia laisvė.

Visi kalba apie gerbūvio siekimą, bet ne visi jo siekia. Šiauriant keršto dvasiai ir bomboms sprogant neįmanoma ekonominis gerbūvis. Tik tvarka ir sutarimu galima pakelti gyvenimo lygį.

R. Rimčius

Okupuotoje LIETUVOJE

Mirė rašytojas Antanas Vienuolis-Žukauskas

LAISVĄJĮ PASAULĮ PASIEKĖ ŽINIA, KAD S. M. RUGPIŪČIO 17 D. ANYKŠČIUOSE MIRĖ LIETUVIŲ LITERATŪROS KLASIKAS RASYTOJAS ANTANAS VIENUOLIS-ŽUKAUSKAS. ŠI PAVASARĮ (KOVO 26 D.) JAM BUVO SUĖJĘ 75 METAI, TAD MIRĖ KIDAMAS 76 METUS. PALAIDOTAS ANYKŠČIUOSE RUGPIŪČIO 20 D.

Po Vydūno, Vinco Krėvės, Jurgio Savickio, Balio Sruogos, Lazdynų Pelešos - Lastauskienės, Antanas Vienuolis - Žukauskas dabar tęsia ilgą eilę tų mūsų literatūros kūrėjų, kurie apledo šį pasaulį pastorojo dešimtmečio laikotarpyje. Čia dar pamėnėtinai ir grupė rašytojų, kurie mirė po karo Lietuvoje, daliniai neišliko aplinkybėmis: Butkų Juzė, Liudas Gira, Salomėja Neris, Petras Ovirka, J. Marcinkevičius.

IS VIENUOLIO GYVENIMO

Antanas Žukauskas - Vienuolis buvo gimęs Užuožeriu kaime, prie Anykščių, 1882 m., pagal mūsų kalendorių kovo 26 d., pagal rusų kalendorių balandžio 7 d. Tėvai buvo ūkininkai, vyšk. A. Baranauskio giminės. Liepojos gimnazijoje baigė keturias klases. Buvo skatinamas stoti į kunigų seminariją, bet kai atsakė, austojų tėvų ir giminių paramos ir išvyko į pasaulį laimės ieškoti. Maskvoje po trijų metų praktikos vaistinėje išlaikė provizoriaus padėjėjo egzaminus. Vėliau kurį laiką apsigyveno Kaukaze ir dirbo vaistinėje Tiflise ir kitur. Aktoriai pasireiškė 1905 metų revoliucijoje ir už tai buvo kalnamas Tifliso kalėjime. Vėl kėlėsi į Maskvą ir ten universitete lankė farmacijos paskaitas. Pirmojo karo metu dirbo vienoje Maskvos vaistinėje, dalyvaudamas kartu lietuvių tremtinių šalpos organizacijoje. 1919 metais grįžo į Lietuvą. Kurį laiką gyveno Kaune, dirbdamas žurnalistinį darbą ir tarnaudamas švietimo ministerijoje. Paskiau persikraustė į savo mėgtą Anykščius ir atidarė savo vaistinę. Su keliomis pertraukomis ten ir gyveno visą laiką iki mirties.

VIENUOLIO KŪRYBA

Pradėjo rašyti 1905 metais, caristiniame kalėjime. Pirmieji jo kūriniai buvo išspausdinti „Lietuvių Lankraestyje“ ir nuo tuomet pasirašinėdavo A. Vienuolio slapyvardžiu. Pirmieji kūriniai, kurie lietuvių skaitytojų visuomenės dėmesį patraukė, buvo „Kėlėjimo spūdičiai“, „Kaukazo legendos“, (kurių tarpe „Amžinasis smulkininkas“, „Prakelkti vienuoliai“) ir kt. Vienas gražiausių to laikotarpio ir iš viso A. Vienuolio kūrinių, tai klasikinė novelė „Paskendūnė“, kuri yra išverstas į kelias kalbas ir po šio karo insecizuota. Pirmojo karo metu Vienuolis parašė „Inteligenti palatą“, o po karo „Vėžį“, „Kryžkeliai“, „Ministeris“, „Viešnia iš šiaurės“ ir kt. Iš scenos veikalių pažymėtina „1831 metai“, „Daubeje“. Jo raštai nepriklausomai Lietuvoje ir viso pasaulio lietuviuose susilaukė daug skaitytojų.

Po paskutinio karo išėjo jo draminis veikalas „Tvirtovė“, išleisti kelionės įspūdžiai iš Kaukazo kraštų, kuriuos jis naujai apžvalgė. 1950 metais buvo išspausdintas stambesnis romanas „Puodžiūnkiemis“. Romanas esąs išverstas į rusų ir kelias kitas kalbas. Vilniaus radijas dar pasakė, kad „pastaraisiais metais, nebodamas senyvo amžiaus ir nesveikatos, A. Vienuolis įtemptai dirbo literatūrinį darbą. Parašė įdomių atsiminimų, apsakymų, legendų. Geriausieji jo kūriniai poetiškai atvaizduoja gimtosios žemės grožį, iškelia šviesiausius jos žmonių troškimus, jų būitį, jų darbą. Iš Vienuolio kūryboje sukauptų gimtosios kalbos turtų mokosi ir ilgai mokysis jaunimoji rašytojų karta, mūsų jaunimas“.

Ryšium su Vienuolio mirtimi Lietuvos ministerių taryba paskelbė tokį nutarimą: išleisti naują Vienuolio raštų leidą; išleisti albumą apie jo gyvenimą ir kūrybą; išleisti jo gyvenimo ir kūrybos monografiją; surinkti ir saugoti jo literatūrinį palikimą; įsteigti Anykščiuose jo memorialinį muziejų; pastatyti ten paminklą. Vilniaus mieste pavadinti jo vardu vieną gatvę; paskirti jo žmonai pensiją; palaidoti A. Vienuolį valstybės lėšomis.

Vienuolio laidotuvis buvo labai įspūdingas. Pro karštą praėjo ilgos eilės žmonių, atvykusių iš įvairių

Lietuvos apygardų. Prie velionies karsto budėjo garbės sargyba iš rašytojų, menininkų, mokslininkų. Laidotuvis dalyvavo: Paleckis, Preikšas, Gedvilas, Stimbursys ir rašytojų atstovai iš kaimyninių valstybių. Laidotuvių eisenoj dalyvavo tūkstančiai žmonių.

A. VIENUOLIS PRIKLAUSO VISAI LIETUVIŲ TAUTAI

Kaip kitus, nesuspėjusius, ar dėl karo veiksmų negalėjusius, pabėgti rašytojus, taip ir Vienuolį bolševikai mėgina savintis sau. Vienuolis priklausė visai lietuvių tautai, yra iš jos išaugęs, jos visos mėgtas, skaitomas ir savo kūryba į jokių socialistinių rėmus neįterpiamas. Nėra abejonės, kad Lietuvos bolševikai Vienuolį, kaip ir kitus senesnės kartos rašytojus, likusius Lietuvoje, stengėsi visokiais būdais „paspausti“, kad prisitaikytų linijai. Bet A. Vienuolis nesisėdė per daug palenkiamas. Jis iki pat amžiaus galo domėjosi ir tais lietuvių tautos nariais, kuriems lemta būti svetur, toli nuo tėvynės. „Grįžimo į tėvynę“ komiteto „Lietuvos iniciatyvinės grupės“ organe „Tėvynės Balse“ (š. m. 3 nr.) Vienuolis su širdgėla pastebi, kad „Tūkstančiai mano tautiečių, brolių ir seserų, atskirti nuo gimtosios žemės, atplėšti nuo savo šeimų židinio, mūsų brangiosios žilojo Nemuno ir šilėlių Lietuvos... Kai prisimeni, kad mūsų lietuvių tautos šeima galėtų būti dar gausesnė, mintimis nuklysti pas tuos, kurių čia tarp mūsų nėra, bet kurie irgi trokšta gyventi, ilgisi savo namiškių, savo gimtosios trobos, savo mažos bet puikios tėvynės“. Kam nebūtų aišku, kad V. čia tarėjo galvoje netik tautiečius Vokietijoje, Anglijoje, Amerikoje, Kanadoje, Australijoje, P. Amerikoje, bet ir tuos nelaimingus mūsų tautos narius, kurie Kazachstano stepėse ir Sibiro taigose ilgisi savo namiškių, savo gimtosios trobos, savo mažos bet puikios tėvynės! Laisvojo pasaulio lietuviai kartu su visa tauta liūdi savo įžymaus rašytojo ir lietuvių kultūros kūrėjo. (Elta).

Lietuvoje vėl keičiami ministrai

(E.) Lietuvoje pastaruoju metu vyksta ministerių pakeitimai, kurių tikrieji motyvai nėra viešai skelbiami. Dar tik neseniai buvo pakeistas švietimo ministeris. Buvęs švietimo ministeris Stasys Pupelis buvo atleistas iš pareigų ir vėliau paskirtas švietimo ministerio pirmuoju pavaduotoju. Švietimo ministeriu buvo paskirtas Mečys Gedvilas, buvęs anksčiau ministeris pirmininkas, apie kurį ilgą laiką nieko nebuvo girdėti. Matų jis tuo tarpu išpažino savo „klaidas“ ir vėl priimtas malonėn. Pastarojo dienos įvyko dar keli ministerių pakeitimai. „Tiesa“ ir Vilniaus radijas rugp. 23 d. pranešė, kad Lietuvos augščiaušios tarybos prezidiumo įsaku Vytautas Vazalinskas paskirtas Lietuvos žemės ūkio ministeriu. Tokiu pat aukšč. tarybos prezidiumo įsaku finansų ministeris A. Drobnyas atleistas iš tų pareigų ir paskirtas Lietuvos ministerių tarybos pirmininko pavaduotoju. Jo vietą — finansų ministerio — perima Romualdas Sikorskis. Tai nauja, viršūnėse dar nebuvo pavadė

— Apie 1.000 jaunų kauniečių išvežta į Kazachstaną rugpiūčio 5 d. Viso iš Kauno šiemet bus išgabenta į „plėšines žemes“ derliui nuimti apie 1.500 jaunuolių, pranešė Vilniaus radijas. Tai esą tris kartus daugiau, negu praėjusią vasarą.

(E) Vėl steigia žurnalistų sąjungą. Okupuotoje Lietuvoje atskiro žurnalistų sąjungos ilgą laiką nebuvo. Žurnalistai priklausė tik atitinkamoms profesinėms sąjungoms. Dabar Vlniuje yra sudarytas „Tarybų Lietuvos žurnalistų sąjungos organizacinis biuras“. Į jį įeina: Karosas (pirm.), Kulikauskas, Bieliauskas, Zenkevičius ir kt.

(E.) Pamėnėjo kunigaikščio

Kęstučio sukaktį. Vilniaus radijas rugp. 15 d. pamėnėjo Lietuvos kunigaikščio Kęstučio 575 metų mirties sukaktį. Vilniaus radijas pažodžiui pasakė: „Mūsų istorijoje Kęstutis yra nusipelnęs sviesios asmenybės ir tauraus karžygio vardą... Tuo metu, kai brolis Algirdas plėtė savo ekspansiją į svetimas slavų žemes, Kęstutis saugojo ir gynė savo kraštą nuo vokiškosios agresijos... Kęstučio viešpatavimo laikotarpis buvo ordinau surengė į Lietuvą apie 100 žygių... Visas Kęstučio gyvenimas — tai didvyriška kova, kuri parodė to meto stipriausią karinę jėgą, vokiečių ordinui, Lietuvos galybę“. Iš viso Vilniaus komentaro buvo aišku, kad Kęstutis buvęs geras tik dėl to, kad kovojęs pirmoje eilėje su vokiečių ordinu, o ne su slavais Rytuose.

(E.) Vėl perrašoma Sovietų Sąjungos istorija. Dar Stalinui esant gyvam Sovietų Sąjungos istorija buvo nuolat perrašinėjama, darant išvadą iš vykstančių „valymų“. Seni komunizmo ir sovietinės santvarkos kūrėjai buvo ištrinami iš istorijos, kad nė žymės nebėlikdavo. Ištiesi „Sovietų enciklopedijos“ tomai būdavo naikinami ir naujai spausdinami, jei juose buvo apie tuos, kurie neteko Stalino malonės ir savos galvos. Bet po Stalino tas pats. Apie patį Staliną ir jo istorinį vaidmenį dabar jau pačioje Maskvoje žymiai kitokios nuomonės. Išnyko iš Sovietų Sąjungos istorijos Berija, o dabar imama ištrinti arba bent susmulkinti Malenkovo, Molotovo, Kaganovičiaus ir šepilovo vardus ir darbus.

(E.) Į Lietuvą šį pavasarį atgabenta iš Vokietijos sovietinės zonos 270 kuliųjų mašinų, pagamintų Saksonijoje. Pėdų padavimas ir leidimas vyktas automatiškai. Našumas esąs 1,5 tonos per valandą. Šios kulamosios netik iškuls grūdus, bet kartu suplauna ir supresuoja šiaudus.

(E.) Lietuvių turistų grupė iš 9 asmenų rugpiūčio 26 d. išvyko į Bulgariją ir Rumuniją. Rugpiūčio 29 d. 18 pramonės darbininkų ekskursija išvyko į Lelpcigo mūgę.

Siūlo Jungt. Tautų Komisijos kompetenciją išplėsti į visas pavergtas tautas

(Elta) Pavergtųjų Tautų (PET) Generalinis komitetas įteikė memorandumą visoms keturioms vyriausybėms, kurių atstovai neseniai pasirašė vadinamą „Berlyno deklaraciją“ dėl Vokietijos apjungimo ir tautų apsisprendimo. Deklaraciją, kaip žinoma, pasirašė Jungtinių Amerikos Valstybių, Didž. Britanijos, Prancūzijos ir Fed. Vokietijos atstovai. Memorandume pabrėžiamas tos deklaracijos svarbumas, ypač, kai joje iš naujo patvirtinami šie principai:

- 1) kad kiekviena tauta turi teisę savo gyvenimo kelią sau laisvai pasirinkti,
- 2) kad bet kokie nusiginklavimo susitarimai Europoje yra įmanomi tik pritariant visoms Europos tautoms,
- 3) kad tik laisvais rinkimais sudarytos vyriausybės gali pasiimti įpareigojimus, kurie tautai būtų ir ateityje privalomi.

Memorandume toliau pareiškama, kad Pavergtosios Europos Tautos sveikina pasirašiusių valstybių užsienio Vokietijos apjungimo kryptimi, nes dabartinis Vokietijos suskaldymas sudaro vieną iš vyriausių tarptautinių kliūvinių. Toliau PET reikalauja, kad Vakarų valstybės, rūpindamosi apjungti suskaldytą Vokietiją, ieškos priemonių siekti ir Vidurio bei Rytų Europos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo.

Jungtinės Tautos raportą apie Vengrijos sukilimą svarstyti pradėjo rugsėjo 10 dieną. To siekė ir Pavergtosios Europos Tautos. PET, be to, daro žygių, kad JT Vengrijos reikalams komisijos kompetencija būtų išplėsta ir į kitas pavergtas tautas, tyrinėjant sovietinės agresijos veiksmus tuose kraštuose.

Susirenkant Jungtinių Tautų asamblėjai, tuo pačiu laiku šaukiami ir PET Seimo posėdžiai. Nustatyta, kad PET delegacijai nariais negalės būti asmenys, priėmę kurio kito, ne savo krašto, pilietybę.

Kitais metais vėl įvyks viena PET Seimo sesija Strasboure.

ATSISIKYRĖ NUO KOMUNISTŲ žymus italų komunistų partijos šūlas ir Profesinių Sąjungų soc. reikalams inspektorius Mario Pulga atsimetė nuo komunistų ir tuo pačiu metu įstojo į C.I.S.L. partijos eiles. Pastaroji turi daug panašumo į Krikščionių Demokratų partiją.

Dariaus ir Girėno žuvimo sukaktis atžymėta J.A.V. Kongreso darbuose

JAV Kongreso nario Emmet F. Byrne iš Illinois iniciatyva atstovų rūmuose liepos 17 d. buvo paminėta transatlantinė lakūnų Dariaus ir Girėno žuvimo sukaktis ir visa tai buvo atžymėta oficialiuose Kongreso darbuose. Darių ir Girėną Kongrese kalbėjusis Emmet F. Byrne lygina su Ch. Lindbergu. Jie visi trys buvo pionieriai lakūnai, nesiskaitė su rizika ir pavojais. Toliau kalbėtojas priminė, kad Dariaus ir Girėno kelionė tragiškai baigėsi tais pačiais metais, kada JAV valstybės pripažino Sovietų Rusiją. Dariaus ir Girėno kelionė simbolizuoja heroizmą ir laisvės troškimą, o Sovietų pripažinimas reiškė pradžių komunistinio tarptautinio užkavavimo. Ilgiems amžiams liks atmintyje Dariaus ir Girėno drąsa ir ryžtingumas, bet kartu turime apgailestauti, kad komunizmas atnešė tamsias dienas žmonijai. Lietuviai visada kovoję už savo laisvę, daugelį kartų lietuviams teko nukentėti dėl diplomatinių intrigų. Tačiau jų meilė Dievui ir laisvei juos išlaikė daug kartų praеityje, kaip išlaiko dabar, taip išlaikys ir ateityje. LAIC

SPORTAS

KOVAS — V. ALSINA VOKIEČIAI 42 — 51

Rugpiūčio 31 d. Lietuvos Sporto aikštėje, Brasil 835, Avellaneda, koviečiai sužaidė draugiškas krepšinio rungtynes su Val. Alsina vokiečių sporto klubo krepšinio ekipa. Koviečiai žalsdami nepilname gštate rungtynes pralodė 9 taškų skirtumu. Svečiams geriau sekėsi pirmą kėlinį, o mūsų žaidimui ir buvo persvaroje, bet pirmojo kėlinio nemažu santykiu praloštų taškų persaros nesuspėjo atgriebti. Sveikintina, kad koviečiai rengdami lemiamam sutikimui su Montevideo vytičiais, kurie įvyks spalio 26 d., kviečiasi rungtynėms stiprias komandas. Tik šiuo būdu galima pastebėti savo silpnas vietas ir jėgų tempimu progresuoti.

ST. STONKUS — GERIAUSIAS SOV. SĄJUNGOS RINKTINES KREPŠININKAS

Praeitais metais daugelini lietuvių matytas žaidžiant prieš Argentinos rinktinę St. Stonkus paskutiniu laiku dar padarė didesnę krepšiny pažangą ir paskutiniuose tarptautiniuose susitikimuose daugiausiai surinkdavo Sov. Sąjungai taškų. Paskutiniu laiku jis buvo pripažintas geriausiu krepšininuku Sov. Sąjungoje.

IDOMIOS FUTBOLO RUNGTYNES KAUNE

Neseniai Kaune įvyko įdomios busvusių futbolo žvaigždžių rungtynės. Vienoje pusėje žaidė buvusieji rinktinės žaidėjai Kernauskas, Penkauskas, Sabaliauskas ir kt. Kitoje — Dzindziliauskas, šveikas, krepšinininkai Butautas, Lagunevičius, ilgų distancijų bėgikas Vietrinas (vėjas) ir kiti.

ROSARIO

VADOVYBIŲ PASIKEITIMAS ŠV. KAZIMIERO LIETUVIŲ PARAPIJOJE

Nieko pasaulyje nėra pastovaus. Nepastovus taip pat ir žmogaus gyvenimas. Žmogus keičiasi visokeriopai. Tarp kitko, keičiasi ir jo užimamoji vieta. Pasikeitimas įvyko ir Rosario lietuvių šv. Kazimiero parapijoje. Keletą metų dirbęs kun. Jonas Duoba, MIC tarp lietuvių, paskutiniu laiku ėjes viršininko ir klebono pareigas Rosario šv. Kazimiero lietuvių parapijoje, tapo paskirtas viršininko ir klebono pareigoms Avellanedoje. Į Rosario šv. Kazimiero lietuvių parapiją atvyko naujas klebonas kun. Juozas Margis, MIC iš Avellanedos.

Ta proga, rugsėjo 8 d. Rosario lietuviai surengė kun. J. Duobai išleštaves ir kun. J. Margio priimtuvės. Iškilmingas giedotas šv. Mišias už a. a. Stepono Tičionuk artimuosius laikė naujasis klebonas kun. J. Margis, atsisveikinimo pamokslą pasakė kun. J. Duoba.

Per Mišias giedėjo Rosario lietuvių bažnytinis choras, diriguojamas kun. A. Kleivos, MIC. Po Mišių įvyko šeimyniškas susipažinimas su naujuoju klebonu kun. J. Margiu ir atsisveikinimas su kun. J. Duoba. Vaisės ruošė šv. Kazimiero lietuvių parapija, pravedė Rosario lietuvių Bendruomenės, Gyvyjo Rožančaus ir Jaunimo organizacijų vdoval. Puikų tortą padovanojo Ona Papečkienė ir Ona Liutkevičienė.

Pastarajai buvo pavestas vadovavimas vaikėms. Oficialiąją dalį pradėjo Rosario lietuvių kapelionas kun. A. Kleiva, MIC, iškviesdamas kalbėti Rosario lietuvių Bendruomenės sekretorių Zigmą Stasevičių, Gyvyjo Rožančiaus vardu Joną Papečkį ir Rosario lietuvių Jaunimo — Nijolę Papečkytę. Visi sveikindami naująjį Kleboną apgailestavo kun. J. Duobos atsisveikinimą su Rosario lietuvių kolonija ir linkėjo abiem sekmingos darbuotės naujose dirvose. Padainavus keletą dainų jiems buvo sugiedota „Ilgiausių Metų“.

Baigiant vaišes, jautrią atsisveikinimo kalbą pasakė kun. Jonas Duoba, kurio žodis išspaudė nevienam ašarą, o naujasis Klebonas kun. J. Margis savo kalboje pabrėžė, kad palaikys tampus ryšius su lietuvišiais ir visiems bus geras ganytojas. Ta proga oficialiai paskyrė kun. A. Kleivą, MIC Rosario lietuvių kapelionu.

Visa Rosario lietuvių kolonija linki Tėveliams daug Augščiausiojo palaimos jų sunkiose ir atsakingose pareigose.

A. Kalnuškis
— Ateinantį sekmadienį, rugsėjo 15 d. 10 val. bus naujojo Klebono kun. J. Margio, MIC ingresas. Ingrese dalyvaus Rosario vyskupijos atstovas, daug svečių iš Santa Fe, Kordobos ir kitų kolonijų. Mišios bus iškilmingos, giedos lietuvių bažnytinis choras, solistai. Po Mišių laikomų už Rosario lietuvių jaunimą, bus iškilmingi pietūs su įvairia programa grojant orkestrui. Rosario lietuvių pareiga dalyvauti ingrese.

— Šeštadienį, rugsėjo 14 d. Rosario lietuvių Jaunimas rengia didelę meno šventę. Programa įvairi, kurioje dalyvaus pačios žymiausios Rosario lietuvių kolonijos meno jėgos. Į šventę atvyksta svečių iš Santa Fe, Kordobos ir kitų lietuviškų kolonijų. Šventėje dalyvaus taip pat daug vietinės publikos. Atvyksta iš Kordobos žymiausio teatro solistė Maria E. Galindez, kuri dalyvaus festivaly. Įėjimas į šventę su iš anksto nusipirktais bilietais.

— Rugsėjo 8 d. per Gyvyjo Rožančiaus susirinkimą buvo nutarta spalio 6 d. kiek iškilmingiau atšvesti metinę šventę. Draugija užsiprašė iškilmingas giedotas Mišias, o po Mišių D-jos nariams bus arbata su trumpa akademija. Nariams dalyvavimas būtinas.

— Jonas Drevinskas, 76 m. amžiaus senelis, mirė aprūpintas sakramentais rugpiūčio 14 d. Velionis buvo kilęs iš Vaišių kaimo, Pabiržės valsčiaus, Biržų aps. Į Argentiją atvyko 1925 m. Buvo vedęs su Veronika Paciuskaite. Beveik visą laiką dirbo Swiftė. Palaidotas su religingomis apeigomis rugpjūčio 15 d. La Piedad kapinėse.

KORDOBA

KORDOBIEČIAI TURĖJO REKOLEKCIJAS

Pereito mėnesio 21 — 25 d. d. Kordobos lietuviai turėjo rekolekcijas. Kaip praėjusiais metais, taip ir šiais rekolekcijos buvo šv. Ramono bažnyčioje, kurias lankė palyginant gausus skaičius Kordobos lietuvių. Rekolekcijų vedėjas kun. A. Kleiva, MIC per savaitę laiko apšlavė beveik visas Kordobos mieste gyvenančias šeimas, suteikė paskutinius sakramentus Onai Adomaitytei Kulvietienei, kuri atsisyrė su šiuo pasauliu baigiantis rekolekcijoms, palikdama savo vyrą Adomą ir gabų akordeonistą sūnų Henriką. Per rekolekcijas buvo sutvarkyta ir viena moterystė. Paskutinę rekolekcijų dieną, t. y. sekmadienį, būrelis lietuvių priėjo prie Komunijos ir gausus lietuvių skaičius dalyvavo pamaldose, per kurias giedojo Kordobos lietuvių lietuviškas giesmes, dalyvaujant taip pat ir vietiniams. Beto Srta. Maria E. Galindez pajvalrino giedojimą solo, pagiedodama tarp kitų lotyniškų giesmių ir vieną lietuvišką giesmę. Solistė sutiko dalyvauti Rosario lietuvių jaunimo šventėje.

Po rekolekcijų, p. p. Valerijos ir Mato Bendinsky, Onos ir Prano Ziedonių ir Katarinos ir Petro Meilučų pastangomis buvo suruošti pietūs p. p. Ziedonių namuose, kuriuose dalyvavo šv. Ramono parapijos klebonas, solistė Maria E. Galindez, rekolekcijų vedėjas kun. A. Kleiva ir keletas kitų svečių. Rekolekcijų vedėjas išvažiudamas keletai dienų į Villa del Dique pas p. p. Stankūnus išreiškė didelį dėkingumą p. p. Bendinsky šeimai už nakvynę, valgių ir visokeriopą talkininkavimą, p. p. Ziedoniams už suteiktas patalpas pietums ir visiems prisidėjusiems prie rekolekcijų pasisekimo. Atsisveikinamas palinkėjo visiems vieniną dirbti patriotinį ir religinį darbą.

PROGRESUODAMI SVETIMŲ TAUTŲ KULTŪRINĖJ APLINKOJ IŠLIKIME TIKRAIS LIETUVIAIS

Aktualūs klausimai svarstyti L.F.B. suvažiavime JAV

Liepos 29 — rugpjūčio 4 dienomis Kennebunkporte, Tėvų Pransiškonų patalpose ir jų globojamas įvyko Lietuvių Fronto Bičūlių suvažiavimas, kuriame buvo iškelta, nagrinėta ir pasisakyta labai svarbiais lietuviams reikalais.

Dr. A. Baltinis, K. Skrupskelis, dr. J. Girnius, A. Krikščiūnaitė, V. Kulbokas savo paskaitose kėlė skirtingų generacijų bei kultūrų susidūrimo problemas ir jų praktinį sprendimą lietuvių palankia prasme šeimoje, mokykloje, stovykloje, bažnyčioje. J. Brazaitis visomeninės veiklos realias galimybes.

TAUTYBĖS PRARADIMAS — DVASINIS SKURDAS

Svarstydami lietuvių jaunimo kultūrinį brandimą svetimos kultūros aplinkoje, dr. A. Baltinis pabrėžė, kad neįmanoma iš vienos kultūros pereiti į kitą, nepažeidžiant savo asmenybės. Kultūros pamatas yra tautinis. Todėl tautybės praradimas visada reiškia ir dvasinių turty šaltinio praradimą, taigi dvasinį skurdą, kuriuos žmogus galys ar net turis kelsti. Bet esą ir tokių, kurių keičiamas reiškiąs asmenybės žlugdymą. Technikos pažangumas nerelikiąs kultūros. Tautinė kultūra brangintina ne todėl, kad tautinė, bet kad vertinga. Tačiau sustingti tėvų kultūriniam palikimui nepateisama. Svetimos kultūros aplinkoje bręstančioje lietuvių generacijos kultūrinė misija — prisilinti lietuviškos kultūros vertybes, jas papildyti gyvenamojo krašto kultūros teigiamais pradais, perleistas per lietuviškos kultūros prizmę, ir nušviestas nauja kūrybos šviesa išnešti į pasaulį.

SAVYJE SUSKILUSI GENERACIJA

K. Skrupskelis pasisakė už generaciją, kuri jau nėra pažinusi nepriklausomos Lietuvos ir kitaip nei senesnioji reaguojanti į dabartinę padėtį. Skrupskelio generacija turinti stiprią tendenciją jungtis į naująją aplinką. Kadangi ji, tą generaciją, veikianti dar europinė tėvų kultūra, tai naujoje aplinkoje ši generacija jaučianti suskilimą. Ji jau nesijaučianti tremtyje, nesijaučianti tik laikinai svetimame krašte gyvenanti, bet daugumo jos dar nenorinti tapti ir paprastais emigrantais, ir įsiekianti tam tikro vidurio tarp tremtinio ir emigranto. Šis įsiekimo kelias įvairių sunkumų: kalbinių, kultūrinių, politinių.

Lietuvių kalbos mokslinis žodynas palyginti esąs neturtingas. Be to, studijuojant svetima kalba, pats mąstymas ta kalba darosi lengvesnis. Tai esąs jautrus dalykas, reikalaujantis šią generaciją save kontroliuoti, o vyresnius nesukubėti su griežtomis išstarmėmis, kurios dažnai tik neįgalia pavelkiančios jaunimą.

Kultūros srityje ši generacija susidurianti su įvairių tautų kultūros laimėjimais, bet tarp jų neaptinkanti lietuvių indėlio nei moksle, nei literatūroje, nei filosofijoje, nei muzikoje. Pati Lietuvos praeitis studijose daugeliu atvejų jai patiekia visai kitokią, nei lietuviškų vadovėlių, ir toms kontraversijoms išsiaiškinti ji neturinti autentiškos medžiagos.

Politiniai atžvilgiai ši generacija mačiusi tik Lietuvos valstybės žlugimą. Realių išlaisvinimo perspektyvų ji neįžvelgianti. Lietuvos mažumas didžiųjų galybių akivaizdoje šią generaciją taip pat dezorientuoja.

Išvadoje Skrupskelis kėlė mintį šią generaciją daugiau supažindinti su nepriklausomos Lietuvos technine pažanga, ūkinės gerovės pakilimu ir kultūriniais laimėjimais; akcentavęs reikalą jai pačiai daugiau tarp savęs bendrauti, telktis bent po kelis universitetuose, taip pat glaudžiai bendrauti su vyr. generacija; be to, kreiptis dėmesį, kad būtų Lietuvos istorijos kontraversiniai faktai autentiškai pagrįsti pateikti jaunimui.

LIETUVYBĖS KERTINIAI STULPAI

Dr. J. Girnius svarstė mokyklos, organizacijos ir bažnyčios poveikį išsilvijos ir tremtinio tautinės dvasios ir tautinės kultūros gyvastingumui. Tautinių dalykų išamoningumui liuanistinė mokykla sėkmingai tarnauti galinti tik tada, kai ta linkme solidariai veiksia mokytojai, mokiniai ir patys tėvai. Stovyklos prasmė — sukurti stovyklautojams tautinę kolektyvinę nuotaiką, bičūliškumą ir lietuvišką santykiavimą.

Tam būtina sąlyga — stovykloje išvengti svetimos kalbos vartojimo. To galima pasiekti, nepalikant stovyklautojų vienu, o visą laiką juos turint aktyvius ir laikant užimtus. Labai svarbus esąs ir organizacijos veiksnys, tik patys tėvai šį veiksnį nevisada įvertina ir panaudoja savo vaikų lietuvių. Bažnyčia galinti būti labai stipria atrama lietuvių, bet lygiai ir nuliuvimo priemonė. Tai pareina nuo kunigų. Mažoka esą lietuvių kunigų tikrų patriotų. Nevisi ir tremtiniai kunigai tautiniu idealizmu žėruoja.

Išvadoje siūlė lietuvių veiksmų negalavimus vyti, lenkiant atitinkama kryptimi viešąją opinią, turint atvirą žvilgį ir sau paties nemaloniems dalykams, organizuojant mokytojų kursų, steigiant mokyklų bibliotekes, leidžiant vaikams lietuvių kalba skaityti.

A. Krikščiūnaitė paryškino šeimos tautinius uždavinius, vaidmenį bei atsakomybę ugdant ir stiprinant vaikų tautinę sąmonę ir kultūrą. Griežtai pasisakė prieš kompromisines nuotakas, kurios atveria duris į vaikų nuliuvėjimą.

sparumas turi būt pakeistas inteligentinu atsparumu; kad noro būt lietuvių negalima primesti, nors tautinis kaip ir kiekvienas auklėjimas vien švelnumu taip pat neįmanomas; kad lietuviškos plokštelės labai gera priemonė vaikams lietuviškų dainų išmokyt; kad televizija bent iki 6 metų vaikams neleistina; kad lietuvių „išpardavimas“ daug pareina ir nuo motinos tautinės pareigos supratimo būt su savo vaikais, o ne įmonėje ar įstaigoje; kad viešoji opinija turi daugiau veikti prieš tautinį abejingumą, ypač šeimose pasitaikanti; kad vaikų tautiniam sąmoningumui daug padedančios vaikų deklamacijos šeimose. Išskeltas vaikų tautinių darželių vaidmuo ir bendruomenės iniciatyva jiems organizuoti Cicero pavyzdžiu. Siūlyti kursai liuanistinių mokyklų mokytojams ir stovyklų vadovams. Skaitina bendruomenė pasirūpinti stovykloms programų ir sąlygoms priderinti mokyklinę lietuvių literatūros programą. Pageidautina daugiau lietuviško atsparumo parapijose, pastebinti, kad JV katalikų hierarchija esanti už teritorines parapijas ir siekianti pamažu tautines parapijas asimiliuoti, bet, sutikdama tautinį atsparumą, vengianti jį lauzti, nes Vatikanas nesisąs pū tautinių parapijų asimiliavimą. Priminta, kad parapijos lietuviškumas pirmiausia priklauso nuo

Saulės dėmė pradėjo tarptautinius geofizinius metus

Liepos mėn. prasidėjo vadinamieji „Tarptautiniai Geofiziniai metai“, kurie tęsis iki 1958 m. gruodžio 31 d. Geofizinių metų pradžią saulės atžymėjo didžiulės dėmės pasirodymu. Šios dėmės skersmuo yra didesnis negu mūsų žemės.

PLIKA AKIMI MATOMOS DĖMĖS

Šiuo metu yra matomos net šeši specialiu žiūronų trys didelės dėmės. Kad saulės akių neišdeginų reikia pavartoti filtrą, tai gali būti tamsus arba stipriai spalvotas stiklas, arba nauja fotografinė filmas; jei tokių filtrų neturima, galima vartoti labai stipriai aprūkytus stiklus, ką ir Lietuvos ūkininkai daro. Žiūrint per filtrus didžiausia dėmė matosi netoli jos centro ir po vieną kiekvieno saulės poliaus linkme. Dėl saulės sukimosi apie savo ašį (per maždaug 25 dienas) dėmės nepasileiks visą laiką toje pat vietoje, silks artyn į jos kraštą, kol nebesimatys. Kadangi saulės radiacijos stebėjimas yra vienas iš labai svarbių punktų šių metų programoje, tai dėmės tuojau sudarino dirbti tos srities specialistus Saulės dėmių atsiradimas yra paprastai surištas su kitais saulės reiškiniais, kaip jos medžiagos išsiveržimu į erdvę.

Ta proga lauktina ir šiaurės pašvaisinės pasirodymo, kuri yra suke-

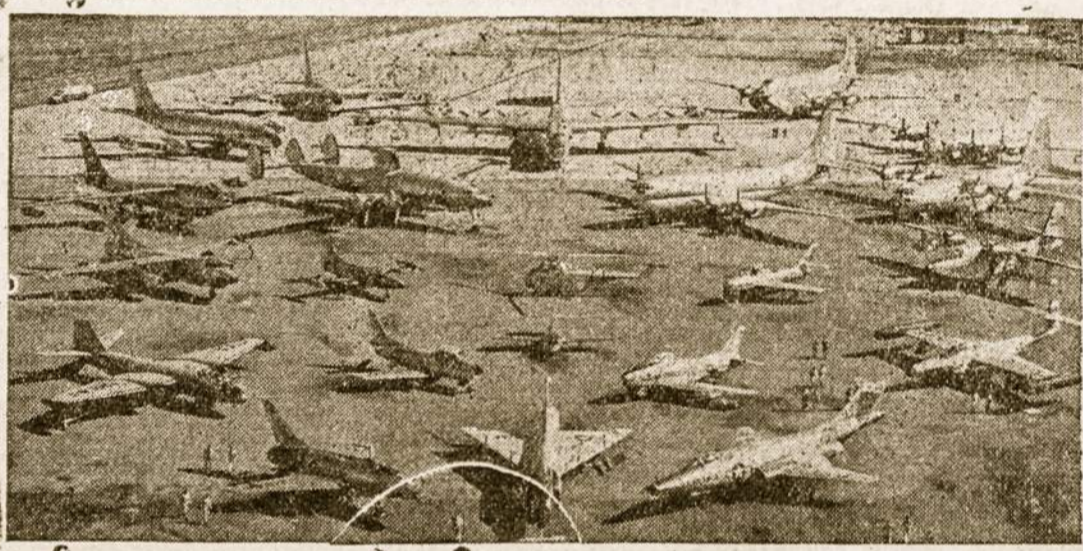
mui. Gi dirbtinio satelito pasirodymas yra pats dramatiškiausias įvykis, kuris turėtų pasirodyti Geofizinių metų proga. Yra žinoma, kad satelitas sveria 21 svarą, kad jo viršus panaustuotas, kad jo greitis turi būti 18.000 mylių per valandą ir jis skries 300 mylių augštyje nuo žemės paviršiaus ir daug kitų dalykų, kurie nekarta buvo spaudoje aprašyti. Tačiau vieną dalyką vis dar nėra tiksliai žinomas, tai iššavimo data. Vis dar yra bandomos jo atskiroš daly: neseniai JAV laivynas išbandė dviejų laipsnių raketa tokio tipo, kokia, turėdama tris laipsnius, turės paleisti satelitą. Ši raketa pasiekė 3500 mylių per valandą greitį. Stebėtojų tinklaj radido bangomis ir teleskopais yra pasirošę ir daro paskutinius patikrinimus su dirbtiniais objektais. Nors dirbtinis satelitas ir nebus šviesus, bet su gerais binokliais galėtų būti matomas žinant jo vietą. Jo matymą dar labiau apsunkina ta aplinkybė, kad jis būdamas dar labai arti žemės tegalės būti matomas tik priešlandy metu.

SATELITO SEKIMAS IR JO INFORMACIJOS

Kad stebėtojai galėtų pamatyti ar „išgirsti“ satelitą, reikia, kad jo orbita būtų skaičiuojama visą laiką ir pranešama kur jo reikia įsiekoti. Šį uždavinį mokslininkai gali išspręsti pasinaudodami IBM-704 skaičiavimo mašina, kuri yra paruošta specialiai tam uždaviniui ir yra Vašingtone. D. C. Ši mašina technikinį skaičiavimą atlieka per kelias sekundes, kur kitomis priemonėmis truktų valandomis ir net dienomis. Tokiu būdu per labai trumpą laiką galės būti pranašaujama, kur ir kokiu greičiu satelitas keliaus ir kaip ilgai galės jis išsilaikyti. Satelito paleidimas bus pakankamai didelis įvykis, kad galima būtų pateisinti ne tik jo parengimo išlaidas, bet ir visas kitas Geofizinių metų išlaidas, kurių susidarys šimtais milijonų.

Iš satelito tikimasi gauti žinių apie žemės masę, pasiskirstymą ir žemės formą, apie augstutinę atmosferą, apie ionosferos fiziką, žemės magnetizmą, meteorus, saulės radiaciją, kosminius spindulius ir kita. Komplikuotumas paleisti šį mažą satelitą rodo, kad dar daug darbo ir laiko reikės, kol bus galima bandyti pasiusti pirmą sviedinį mėnulį. Kita vertus, ši paskirtis pastūmės ir tą projektą gerokai pirmyn.

Dr. R. Zalubas (Draugas)

J.A.V. oro pajėgų bazė Eglinė — sunkieji bombonešiai transporto lėktuvai ir naikintuvai.

LITUANISTINĖ MOKYKLA IR JOS TALKININKAI

V. Kulbokas apžvelgė liuanistinės mokyklos praktinį veikimą ir įtaką jaunimui. Mokyklą lankantieji esą labiau suaugę su lietuvių bei Lietuvos reikalais, pareiginęsi, kultūringesni, veiklesni, padoresni. Mokyklai kildu prastas vedėjas: ne pedagogas, be takti, silpnavimas, neįdegas širdies, defetistinės nuotikos. Kludū mokytojų nepasirengimas, nepatyrimas, nuovargis nuo darbo dėl pravyenimo lėšų ir nuo kitų visuomeninių pareigų. Kludū ir dėstymo metodas.

Išvadoje kėlė tėvų ir bendruomenės prievoles mokyklai, mokytojo asmenybės ugdymą ir branginimą, dėstymo metodu — europinio ir amerikinio — derinimo reikalą.

Labai pozityviai paramą mokyklai teikiančios ateitininkų, skautų ir kt. organizacijos. Ypatingas dėmesys kreiptinas mokyklos tautinių šokių grupės sudarymui, mokyklos vaidinimams, taip pat bibliotekėlėms bei skaitykloms.

Mokyklai daug talkinančios vasaros stovyklos. Tik jos turi būt perdėm lietuviškos. Ne lietuvių kalba, indėniški papročiai ir pan. reiškiniai absoliučiai netoleruoti. Dėl vieno ar kelių nuliuvėjusių vaikų stovykla neturinti tapti internacionalu, bet atvirkesčiai — sulietuvinimo židiniu. Vaikų tautinei dvasiai daug galys padėti ir lietuvių šeimų bičūlaviavimas, ir lietuviškos dovanos atitinkamomis progomis, ir Kūčių, Velykų, vardinų lietuviškų papročių praktika.

DAUG GALVŲ — DAUG IDEJŲ

Paskaitos susilaukė gyvo, konstruktyvaus dalyvių atgarsio. Nebuvo nuomonių skirtumo, kad tautinė sąmonė ir kultūra reikia ugdyti ir išlaikyti. Buvo tik įvairių konstatavimų bei siūlymų dėl priemonių ir būdų.

Pabrėžtas idealistinio auklėjimo principas ir patriotizmo apaštalavimas. Pasiguošta, kad Lietuvos istoriniai žygiai tik svetimųjų mene lamžinti. Priminta, kad, nors sava tauta išsilvija negalinti suteikti profesijos, ji galinti duoti lietuvišką gyvenžiūrą, kurios būdingas principas išreikštas posakiu: „Nenusinesiši į anapus“; taip pat galinti perlekti meno kultūrą ir tarpusavį bendravimą. Konstatuota, kad svetimos kultūros srovė laudinis at-

pačių lietuvių aktyvaus dalyvavimo parapijose.

VIETOJ DILEMŲ — VEIKLA

J. Brazalčio paskaita svarstė ne jaunimo lietuvių klausimus, bet paties „senimo“ kelias „dilemas“: politinė ar kultūrinė veikla? per bendruomenę ar šalia jos? politinės organizacijos vienybė, ar politinės veiklos vieningumas? Esą vienos šios „dilemos“ esančios dirbtinės, primenančios aną čiuilonio procesiją, kurios priešakiniai dalyviai jau pasiekę kalnus ir juos teregi, bet iš paskos elnantieji dar tebėra miške ir jį temato, ogi procesijos uodegoje slenk dar klampoją pelkėse ir jį tereg. Todėl pirmieji šaukia, kad procesija jau kalnuose, antrieji — kad miške, tretieji — kad pelkėje. Panašūs esąs vaidas ir mūsų visuomenės veiklos procesijoje. „Dilemos“ atsirandančios tik veiklos procesijai sustojus. Kai procesija judanti, įsitikinama, kad tariamoji „dilema“ buvo išdava tik aprėžto matumom. Tik aprėžtas matumas galys sudaryti kultūros — politikos, kultūrininkų — politikų dilemos iliuziją. Faktiškai esą svarbu, kad kiekvienas savo indėlį atiduotų toje srityje, kurioje pasireikšti yra realios galimybės. Politiniam pasireikšimui galimybių esą nedaug: propaganda laisvajame pasaulyje už Lietuvą ir informacija iš laisvojo pasaulio į Lietuvą. Daugiau galimybių kultūrinėje srityje.

Kadangi bendruomenė imasi tik tų darbų, kurių privati iniciatyva nesilia ar yra nepajėgi imtis, tai ir čia faktiškai nėsą dilemos dėl principo: per bendruomenę ar šalia jos, o esąs tik praktinės veiklos galimybių klausimas. Marksistinio klasių kovos šukių taikymas bendruomenės veiklos santykiams su privačia iniciatyva esąs absoliučiai be pagrindo. Tatai tik nubaudo kaikiurios nesiorientuojančius nuo dalyvavimo bendruomenės veikloje ir tuo silpnina bendrasias lietuviškosios veiklos galimybes.

Ir politinės vienybės dilema išbluktų, jei mūsų žvilgis apimtu visą laisvinimo veiklos lauką, o ne vien jū kurį iškarpa. Vliko ar kitu vardu vadinamą. Vlikas nėsąs visuma, o tik dalis laisvinimo veiklos procesijoje. Siekdami laisvinimo veiklos vieningumo, turime dalykus vertinti visumos, ne dalies atžvilgiu, turime atskirų dalių veikimą derinti

liama saulės medžiagos dalelių, kai jos susiduria su mūsų atmosfera. Auroros reiškią stebėjimas duoda galimybę gėtiau pažinti mūsų atmosferą, nuo ko priklauso radijo bangų perdavimas. Šiuo metu auros — šiaurės pašvaisinės stebėjimas yra gana sunkus, nes šiaurėje dabar saulė visai nenusileidžia, kiek toliau nuo poliaus naktys yra trumpos ir šviesios.

DIRBTINIS SATELITAS

Pažinimas augstesniu mūsų atmosferos sluogsnių yra labai reikšmingas ir dirbtinio satelito išsiviužnot reikalavę 7 galvoms užmauti viengą kepurę. Mūsų politinį nevieningumą demonstruojanti ne tiek stoka visems veiksniams vienos bendros kepurės, kiek stoka tarpusavio susipratimo ir vieningumo veiklą planuojant ir vykdan. Ne bėda, kad turime 7 laisvinimo patrankas. Nelaimė tik, kad užuojat jas visas visada nukreipę į Lietuvos okupantą, kartais tarp savęs apsisandome.

Nepaisant prelegento nusiteikimo išsklaidyti visuomeninės veiklos tariamas dilemas, pačios diskusijos, bent politinės vienybės klausimu, buvo dilemiškos. Vieni akcentavo LFB laikysenos principingumą, kiti pabrėžė politinio tikslingumo reikalą. Dauguma pasisakė su prelegentu už laisvinimo veiklos vieningumo siekimą, kaipurie už laisvinimo organizacijos vienybę.

TAIKA ŽMONĖMS, KOVA NEGEROVĖMS

Studijų dieny vadovas dr. J. Girnius, baigdamas paskutinės paskaitos diskusijas, pažymėjo, kad tiek dėl lietuviybės ateities, tiek dėl visuomeninės veiklos sėkmingumo esą galima būti ir optimistu, ir pesimistu. Jis pats esąs veikiau pesimistas, bet vistiek žiūrys į padėtį tikėjimo žvilgiu, t. y. savo nusistatymą remias ne tuo, kas yra, o tuo, kas privalo būti. Skatindamas LF bičūlius savo dėmesį daugiau koncentruoti į kultūrinę rezistenciją, konkrečiai pasiūlė, kad LFB kasmet atliktų kokį kultūrinį žygį: išleistų kokį veikalą ar ką pn. Savo veiksena LFB turi visada rikiuoti pagal taisyklę: taika žmonėms, kova negerovėms.

LFB dienos buvo atviros. Paskaitose ir diskusijose dalyvavo, kas norėjo. Vt. Vt.

Dar viena plyta į ilgalaikį lietuvišką paminklą

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA. XI

tomas. Raidė K — prasideda žodžiais karinė bazė ir baigiasi — Kjustendel, Bulgarijos kurortas. XI tomą redagavo Jonas Puzinas.

Enciklopedija yra lietuvių intelektualinio pajėgumo ir gyvybingumo paminklas. Jai leisti yra suteiktos geriausios ir pagėiausios tremties įėgos. Šis tomas gausus gražiomis iliustracijomis, ypač Kauno miesto. Enciklopediją prenumeruoja visos žymiosios pasaulio bibliotekos. Net Maskva užsisakė 15 egz.

Šis tomas K yra stipriai lietuviškas ir ta prasme daug kuo skiriasi nuo kitų tautų panašių enciklopedijų, nes daugumas svetimų kalbų mažai turi žodžių su raide K. Su šia raide daug Lietuvos vietovardžių ir vardu pateko į Enciklopediją. Plačiai aprašytas Kaunas, Kėdainiai, istorinė Kernavė ir t. t. Daug vletos skirta karaliams Kazimierams, šv. Kazimiero draugijai, kuri tiek daug nuveikė Lietuvos švietimo labui. Gražiai ir išsamiai paminėta ir šv. Kazimiero Seserų kongregacija, kuri neseniai atšventė savo 50 m. veiklos sukaktį.

Lietuvių Enciklopedija yra paminklas, kurį laiko rūdys mažiausiai naikin. Ji liks daugelį šimtmečių ar neį tūkstančių metų.

* * *

Tautinis šeimų kongresas Buenos Aires

Rugsėjo 3 — 8 dienomis Buenos Aires įvyko Tautinis šeimų kongresas, kur buvo nagrinėta religinės, socialinės, ir pedagoginės temos. Minėtomis temomis buvo pateikta visa eilė turiningų pranešimų ir išsamų referatų, kuriuos laikė žymūs intelektualai.

Kongresas susilankė didžiulio pasisekimo. Jame dalyvavo daug delegatų iš įvairių Argentinos miestų. Kongrese atsilankė eilė aukštų dvastikių ir įgallotų vyriausybės asmenų.

SEKMADIENIO RIMČIAI

GELBĖKIMĖS IŠ MEDŽIAGOS

Mes gyvename laikotarpį, kada pasaulis yra atsidiūręs krizėje. Šioji krizė pareina nuo to, kad žmonės turėdami laisvą valią yra sugadinę Dievo planą. Dievas pasauliui turėjo gražų planą ir norėjo, kad žmonės savo laisva valia prisilimtų Dievo planą įgyvendinti. Mes matome, kaip pasaulis — jo svarbiausias veiksnys — nusikreipė nuo Dievo nustatytos tvarkos ir panoro žemėje įgyvendinti kitą tvarką ir išgalvojo visą eilę planų, kurie daugiau ar mažiau yra priešingi Dievo nustatytam planui. Iš čia kyla susidariusioji pasaulio krizė. Žmogus turi pasirinkti būti ar žūti. Būti reikią eiti su Dievo planu, žūti — ieškoti kitos tvarkos negu Dievo nustatyta.

MINTIES PIRMENYBĖ

Iš to, kas pasakyta, dūrosi aišku, kad norint išvesti pasaulį iš krizės, reikia eiti prie jo sudariusių priežasčių. Reikia pašalinti priežastis ir susirasti tikrąjį kelią. Surasti krizės priežastis ir atrasti išgelbėjimą reikia mąstyti, reikia panaudoti svarbiausiąją žmogaus galią — mintį. Iš čia matome, kad šiandienišis žmogus jau ir mąstymo atžvilgiu yra atsidiūręs krizėje; jis jau nemėgsta mąstyti, ar tiesiog nemoka, neturi tam laiko. Žmogus rūpesčiu yra pasidūrisi ne teisinga mintis — tiesa, bet materialinės gėrybės. Iš čia vėl kyla krizė. Vieną valgiu, gėrimu, miegojimu ir kitais medžiaginėmis dalykais ilgai žmogus pradeda nepasitenkinti. Ir vėl krizė: žmogus lieka savyje padalintas. Jis jaučia savyje netvarką.

TIKROS SVEIKATOS ŠALTINIS — DVASINIS PASAULIS

Žmogaus gyvenimo krizės išriškimas glūdi Dievo planų atradime ir įgyvendinime. Dvasinis pasaulis daug kam atrodo miglotas, neaiškus, neaiškus todėl, kad mažai kreipiama dėmesio arba visai nesidomima įvykiais, kurie buvo prieš porą tūkstančių metų Palestinoje — Jeruzalėje. Šitie įvykiai žmonėms buvo lemiamos reikšmės, nes Kristus apreiškė žmonėms gavo naują misiją ant žemės — Dievo planą žmonių išgelbėti.

DIEVO PLANAS ŽMONĖMS — MEILĖ

Dievo planas yra, kad žmonės pasisavintu bent dalį tobuliausios meilės, kurios šaltinis yra Dievas. Kad žmogus galėtų ant žemės pasidaryti sąmoningą meilės nešėdį, jam buvo reikalingas vadovas, kuris parodytų žmogui išoriniai, fiziniai jo sąmonę priimančią konkrečią meilę. Kadangi žmonių kelias surištas su medžiaginiu pasauliu, todėl ir Dievo žmonėms pasakytas žodis — Kristus turėjo pasidaryti pojuočiams priimančiu kūnu, kad taip galėtų būti pavyzdžiu ir parodyti, kad kūnas yra vertingas tikrai kaip apreiškimo priemonė. „Dvasia yra, kuri gaivina, kūnas nieko nepadeda“.

Žymus protestantų pastorius perėjo į katalikybę

Vienas iš žymiausių protestantų pastorių Danijoje, Elgfred Rishojgaard su visa savo šeima perėjo į katalikybę. Ta prava vietos liberalu laikraštis „Politiken“ S. Rishojgaard pareiškė: „Ilgą laiką mano šeima jautėsi gana patenkinta protestantizmu, bet prieš kiek laiko teko arčiau pažinti Katalikų Bažnyčios tiesas ir jos vidaus nuotakas ir pamazū visi išsitikinom, kad tikroji religija, pilnai ir išsamiai apimanti žmogaus gyvenimą, tėra Katalikų Bažnyčioje. Protestantizmas tėra tik atkūrusis K. Bažnyčios rankos“.

Buvusis pastorius nuo rugpiūčio mėn. paliko savo gerai apmokama vietą ir perėjo dirbti į Koldingo miesto katalikų mokyklą, paprasto mokytojo darbą. Jo gaunamas atlyginimas tesieks tik pusę anksčiau gautos algos.

BOLIVIJŲ SEKMINGAI PLINTA KRIKŠČIONYBĖ

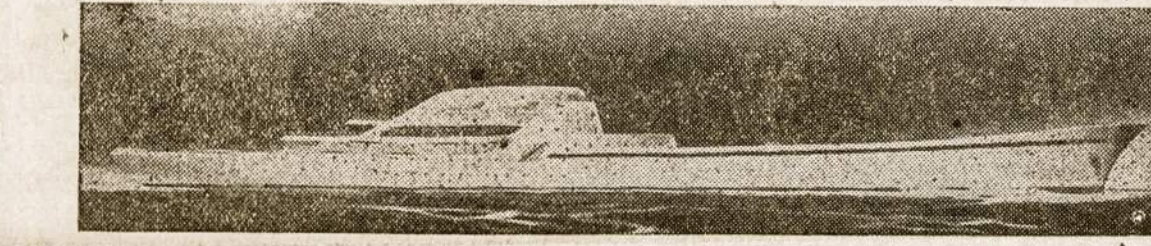
Su dideliu entuziazmu ir pasišventimu kat. misijonieriai skleidžia evangelijos žodis tarp vietos gyventojų, ispanų, quechua ir aimara kalbomis, duoda gražių vaizdų. Per trumpą laikotarpį La Paz vykykupijoje formaliai priėmė katalikybę ir sutvarkė savo sakramentinius tarpusavio ryšius 2500 šeimų iš įvairių socialinių luomų.

„...“, pareiškia tas Dievo žodis šv. Jono evangelijoje (6,64).

Dievo žodis, kuris turėjo būti pasakytas žmonėms, pasidarė žmogumi. „Dievo nė vienas niekad nėra matęs; viengimisis Sūnus, kuris yra Dievo prieglobstyje, jis suteikė apie jį žinį“ (Jo 1, 18). Šv. Jonas Krikščionys buvo vienas iš pirmųjų, kurie Dievo žodį atpažino: „Aš mačiau ir liudijau, kad jis Dievo Sūnus“ (Jo 1, 34). „Tas žodis buvo pas Dievą, ir žodis buvo Dievas“ (Jo 1, 1). Tas žodis įsikūnijo ir gyveno tarpe mūsų“ (Jo 1, 14). Įvairūs kiti religijų kūrėjai kaip Buda, Krišna ir kiti buvo žmonės ir tų religijų pasekėjai supratinu virto dievais. Gi krikščionių Dievas pats virto žmogumi, kad šitaip galėtų išgelbėti žmones. Pasidarydamas žmogumi Dievas žmonėms prienamū būdu nurodė savo planą, kaip žmogus turi išsigelbėti.

KRISTUS MŪSŲ KŪNO PERGALĖ

„Dvasia yra, kuri gaivina, kūnas nieko nepadeda. Žodžiai, kuriuos aš jums kalbėjau yra dvasia ir gyvybė. Bet tarp jūsų yra tokių, kurie netiki“ (Jo 6, 64 — 65). Jei bent šitai prisimintume, igautume daugiau jėgos sąmoningai kovoti su savo gyvuliuku — kūnu, kuris priešina ir gyveno tarpe mūsų“ (Jo 1, 14). Įvairūs kiti religijų kūrėjai kaip Buda, Krišna ir kiti buvo žmonės ir tų religijų pasekėjai supratinu virto dievais. Gi krikščionių Dievas pats virto žmogumi, kad šitaip galėtų išgelbėti žmones. Pasidarydamas žmogumi Dievas žmonėms prienamū būdu nurodė savo planą, kaip žmogus turi išsigelbėti.

Pirmasis keleivinis laivas varomas atomine energija. Tikimasi jį paleisti naudojimuisi 1959 m. Jis kainuos 42.500.000 dolerių. Vieno atominės energijos pakrovimu galės laivas keliauti 3 1/2 metų. Jo aptarnavimui te reikės tik 150 įgulos žmonių. Šiam laive atominiai reaktoriai bus įtaisyti laivo užpakalinėje dalyje, kad susidūrimo atvejais nebūtų paliesta atominų variklių jėgainė.

KAIP PALENGVINTI SAU IR KITIEMS PAREIGŲ NAŠTĄ

TRISDEŠIMT MEILĖS ŽODŽIŲ. Vysk. Vincentas Brizgys. Gyvenimo temomis Kristaus Dvasioje.

Jau kelintą kartą iš eilės viena po kitos pasirodo turiningos ir populiaraus turinio religinės knygos. Neapsirinkant galima teigti, kad „Trisdešimt meilės žodžių“ yra viena iš populiariausių. Jos turinys bus suprantamas įvairaus išsilavinimo žmonėms. Paskiri knygos straipsniai giliai įsminga skaitytojui į širdį. Evangelinis Kristus vaizdas ir žodis giliai ir prasmingai perves tas į gyvenimo praktiką ir pritaikintas įvairiems luomams ir soc. sluogsnams. Paliestos knygoje temos kiekvieną verčia susimąstyti — ne

DIEVO IR ARTIMO MEILĖ

„Dviem dėsniais yra paremtas įstatymas ir pranašai: Dievo ir artimo meilė. Kas tikrai myli Dievą, tas myli ir artimą; ir kas nemyli artimo, tas bus melagis, sakydamas, mylįs Dievą. Tai yra paties Kristaus mums paliktas silogizmas, kuriame nėra jokios spragos. Tačiau kadaigi Dievas yra nematomas ir kadaigi Jo meilė pasilieka žmogaus širdyje, todėl jai apsiereikšti pasaulyje yra mūsų artimas, kuriuo yra kiekvienas žmogus — net ir mūsų priešas. Krikščionybė pasidarė galinga pasaulyje ne tuo, kad ji atnešė naują Dievo sąvoką, kad ji sukūrė naują Dievo kultą, bet tuo, kad ji padovė, jog šitas naujasis Dievas yra Dievas Gelbėtojas, Dievas Išganytojas, Dievas Meilė, kelčiantis žmogaus ir asmeninį ir visuomeninį gyvenimą. Tuo būdu artimo meilė virsta Dievo meilės vykdymo lauku“ (Maccina). Štai kitas Dievo plano žmonėms atžvilgis.

TIKROJI GROŽYBĖ SURISTA SU KANČIA

Tokią yra pasaulio tvarka, kad tikroji grožybė, meilė yra surišta su kančia. Kančia yra tarsi apokaliptinė mažoji knygtė, kurią angelas liepia šv. Jonui praryti. Ji turėjo padaryti kartumo viduriuose, bet burnoje turėjo būti saldūs, kaip medus. Dvasinis sutvėrimas tik tada gimsta, kai suvaldoma instinktai ir savimeilė. Bet tikrai yra tikrasis pinigas, kurį vieną su savimi nusinešina. Dažnai meškerojame tą pinigą literatūros jūroje, bet vietoj auksinės žuvis dūvančiausios žuvis galva. Noriūt sugauti tikrąjį pinigą, telieka jo jieskoti su šv. Petru: „Viešpatie, pas ką mes eisime, Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius. Mes įtikėjome ir žinome, kad tu Kristus, Dievo Sūnus“ (Jo 6, 69 — 70).

R. K.

VISUS — nieko neišskirdamas: nei paklydusio, nei netikinčio, nei stabmeldžio, nei nusidėjėlio. Kristus atėjo pas visus ir visiems. Jis visiems žada atgalviniimą ir ramybę. Kai Kristus taip kalbėjo, aplink jį buvo daug žmonių, jau ne pirmą dieną jo besiklausančių. Iš klausančių niekas neprieštaravo, sakydamas, kad jis atėjo, praleido pas Kristų net kelias dienas ir nebuvo suramintas. Priešingai, ir kai vakaras ateidavo, kai būdavo lalkas skirstytis namo ar kur nors nakvyne pasijieškoti, nors ir alkanos žmonių minios nenorėdavo eiti namo, o norėdavo kad ir po atviru dangum ant grynos žemės, kad ir nakties metu pasiliktų su Kristum (Plg. Mat. 14, 15...)

Ateinantiems pas jį su visokiomis žemiškų rūpesčių ir nuodėmių naštomis Kristus lepdavo tokias naštas pamesti, o imti jo našta ir jo jungą, kurie yra saldūs ir lengvi. O ta našta ir jungas, kuriuos pats Kristus nešė ir kitiems siūlė, buvo pildyti dangiškojo Tėvo valią. Anie buvusieji aplink Kristų ir visi esantieji su Kristum per šią našta suranda šviesų gyvenimą, gyvenimo užtikrinimą, ramybę ir paguodą. Vienas asmuo, išbuves bolševikų rankose 12 metų, savo išpūdžius parašė tokiais trumpais žodžiais: „Ak, kiek kartų matau netikinčių žmonių siaubą, su koku jie žiūri į gyvenimo užbaigą, tiek kartų suprantu, kad mes, tikintieji, ir čia esame daug laimin-gesni už juos“.

Tačiau yra tikra, kad sielos, niekad nebuve arti Kristaus, tos Kristaus ramybės ir nepasigenda. Tai nesunku suprasti. Žmogus paprastai nepasigenda, ko jis niekad nepažino ir nepatyrė. Mieste gimes ir užaugęs žmogus nepasigenda nei kalnų ramybės, nei miškų paukščių choro, nei laukų bei pievų gamtos švelnumo. Lygiai kitas žmogus, užaugęs gamtoje, nepasigenda miesto

ATSIŪSTA PAMINĖTI

AIDAL. Mėnesinis kultūros žurnalas. 1957 metai. Birželio mėn. Nr. 6 (101.). Redaguoja — Antanas Vaičiulaitis. Redakcijos nariai — T. L. Andriekus, OFM., Juozas Girnius, A. Nyka-Niliūnas. Meninė priežiūra — T. Valius. Leidžia — Tėvai Pranciškoniai. Adm. adr. 630 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Su straipsniais šiam nr. pasirodo: J. Matusas — Dankanto kontroversiniai bruožai. A. Nyka-Niliūnas — Mėlynos žolės gatvė, Balsas, Šventės elegija (ell.). L. Dambriūnas — Pora atsakymo pastabų. N. Mazalaitė — Mėnulių kalnai. Dr. P. Reklaitis — Jetras Danckeršas de Rij Vilniaus meno istorijoje. P. Stelingis — Susimūstymas (ell.). Pr. Skardžius — Nauja lietuvių kalbos gramatika. K. Jurgelionis — Natsuko, Ksaverai (ell.).

MISTINIAME SODE — MYKOLAS VAITKUS. Kunigų Seminarija Kaune 1903 — 1906 m. Atsiminimai. Leidėjas: Prelatas Pr. M. Juras.

Atsiminimai parašyti lengvu ir suprantamu stiliu. Juose aprašoma Seminarijos vidaus gyvenimas ir klirikių nuotalkos, kurios bendro ir vystėsi visa eilė lietuvių kunigų patrijų aplenkėjusios to meto seminarijose, bet atgimimas, kaip visų tų laikų Lietuvoj, taip ir ten pradėjo kaskart stipriau reikštis. Be to, atsiminimuose paličiama ir jaunųjų apaštalių vidaus pasaulis, su kuriuo jie rengėsi išėjį sėti evangelinę sėklą. Atsiminimai baigiami šventimų gavimais ir pirmųjų Mišijų auka. Užbaigus pirmasias šv. Mišias autorius kartu baigia atsiminimus tokiais žodžiais: „Pasibaigė kilnus vyksmas. Išėjome į dieną, jausdamies galingi, pasiryžę darbuotis, kovoti, ištverti, mylėti visus, geradaryti, kilti į aukštybes... Ir visur bei visuomet būti su Juo, nes Juk be Jo — mes niekas! Betgi šv. Povilas daršina ir įkvepia vilties: visa įstengsiu padaryti, laikydamasis Jame, kuris mane stiprina! Anomis šviesiomis valandomis nemąstėme, jog gyvenimas — ilgas ir vingiuotas kelias, ir vienas tik Dievas žino, kas ir kur būsime po kelių tokių vingių... Kai dabar, po beveik 50 metų, pasižiūrim, kurie dar gyvi, į tą aušrinę praeitį, kaip gi liūdna pasidaro! Vai, kiek klaidžiota, kiek klupinėta! Kaip toli pasilikta nuo to, ką reikėjo pasiekti! Kokių neįtikimų Kristaus karių mūsų būta! Ir noris verkti ir ką nors daryti... O, kad būtų galima iš naujo pradėti!.. Bent vertingai baigti!.. Taip, be galo skaudu... Bet ir gaudu, ir gražu prisiminti anas tyras, kaip skaldrų upeį, valandas...“

SV. PRANCIŠKAUS VARPĖLIS.

1957 m. Nr. 7. Leidžia Tėvai Pranciškoniai.

LAIVAS Nr. 29. 30. 31. Tėvų Marijonų Rėmėjų leidinys. Laikraštėlis visados talpina aktualių ir paprastų religinio turinio straipsnių.

MŪSŲ VYTIŠ. Nr. 3 — 1957 m.

P. L. S. Vady, Vadovų ir Akademių skautų-čių laikraštis. Gegužės - Birželio mėn. Leidžia Akademinis skautų sąjūdis. Redaktorius ps. fil. E. Vilkas.

Rugpiučio mėn įvyko trys didelės susisiekimo nelaimės Argentinoje

Rugpiučio mėnesis tikrai buvo nelaimingas Argentinai, kur susisiekimo nelaimėse žuvo nemaža žmonių. Nelaimės prasidėjo mėnesio viduryje, kai einantis į Bariloche traunkins nuško nuo bėgių. Ten buvo užmušta šeši asmenys ir sunkiai sužeista 20 žmonių. Tuoj po to sekė naftos transportinio laivo didžiulis sprogimas, pareikalavęs 11 gyvybių. Tačiau abi pirmąsias katastrofas savo didumu ir tragiškumu pranešė La Platos upėje 126 km. nuo Bs. Aires laivų susidūrimas. Rugpiučio 28 d. 23 val. susidūrė JAV prekinis laivas „Mormacsurf“ su Argentinios lokaliniu keleiviniu laivu „Ciudad de Buenos Aires“, plaukusiu su 230 asmenų La Platos upę. Susidūrimas buvo toks stiprus, kad keleivinis laivas, kuris buvo žymiai mažesnis, nuskendo per 10 minučių, kartu nusinešdamas į gelmes virš aštuoniasdešimt asmenų. Susidūrimas įvyko dėl didelio rūko.

„Atkite pas mane visi...“

Ryšium su šia nelaimė iš įvairių pasaulio kraštų buvo gauta užuojautos, jų tarpe užuojauta prisūntė ir šv. Tėvas.

įvairumų, patogumų. Ir labai kultūringos dvasios žmogus nepasigenda nors ir gražiausio veikalo, kol jis jo nepažino. Adomas Mickevičius ne hiperbole, o jo išgyventą jausmą pasakė, kad ir tėvynės tikrai pasilgti gali tik tas, kurs jos neteko. Pridėkime: jeigu ją pažino ir mylėjo, kaip Adomas Mickevičius. Mūsų tremtinių vaikai nuobodžiauja klausydami tėvų pasakojimų apie Lietuvą. Tėvams Lietuva viskas, nes ją pažino. Vaikams tai niekis, nes jie nepažino.

Yra žmonių, gyvenusių arti Kristaus ir iš to artimumo jautusių ramybę ir palaimą, dėl kokių nors aplinkybių nuo Kristaus nutolusių. Tokie jaučia ir neslepia, kad iš jų gyvenimo horizonto kažkas išnyko. Išnyko kažkas panašaus, kaip atsitinka, kada tyrą dangų apraukia rūškani debesys, kai dargana suvaro žmones į pastoges ir verčia ten nuobodžiauti, kol vėl prašvies. Juo ilgiau tai trunka, tuo labiau žmonės pasiilgsta giedros. Buves su Kristum ir nuo jo dėl ko nors nutoles, juo ilgiau negali prie jo prisitartinti, tuo jo pasiilgimas yra didesnis. Ir kai atsitinka, kad tarp jo ir Dievo buvusi kilūtis tampa kaip nors pašalinta, žmogus džiaugsmas paprastai pasireiškia ašaromis. Jis verkia, nes dabar dar geriau pajuto, koks nelaimingas jis buvo. Sauliaus istorija nedažnai kartojasi, o kiek kartų ji pasikartoja, tai tik su tokiais asmenimis, kurie vieną ar kitaip Dievu domisi. Greičiau gali Dievą surasti prieš Dievą kovojąs, negu tas, kurs apie tai nieko negalvoja.

SUTILPKIME KARTU IR SIAURAME KELIJE

„Aukite par mane visi“ (Mat. 11, 28).

Ne tik žemės keliais klajodamas žmogus vienas per greit pavaręstas. Ne tik žemės keliuose pavaręstas ar nelaimės ištiktas neturi, kas jam padėtų, jeigu gyvena vienas, nuo visų atsiskyres.

Eidami prie Dievo, atsiminkime dar vieną dalyką. Mokėkime būti šalia vienas kito ne tik su sau panašiais. Kai, besiverždamas prie Dievo, ant kelio sutinki už save mažiau pamaldų, gal atšalusį, gal nusidėjėį, nestumk savo elgesiu jo iš kelio. Ir jie yra keleiviai, kaip ir tu. Savo meilės žodį — „Ateikite pas mane visi“ — Kristus yra pasakęs tau ir jiems. Dievas slūstė savo Sūnų pasaulį ne teisti, o išganyti (Plg. Jono 3, 11). Išganyti ir tuos, kurie šiandien gal yra teismo verti. Eidamas link Dievo, jeigu sutinki tokių kelyje ir nebendai juos kartu nusivesti, kai nueisi pas Dievą, jis tave paklaus, kur palikai aną sutiktąjį kelyje. Mes esame vieni kitus ne teisti, ne vienas kitą pro šalį praeiti vienas kitam nieko nepasakę. Mums reikia burti visus į vieną, vieni kitus gelbėti, gnosti ir išganyti.

Tolygaus džiaugsmo ir ramybės žmogus negali iš nieko kito patirti, kaip patiria iš minties ir jausmo, kad jis yra Dievo malonėje, kad Dievas jam nieko neišmėtinėja. Kai žmogus tuo yra tikras, mirti pasmerkta kalnys yra ramus, pats ramiai pasimeldžia, kitus ramina, net ramiai užmiega. Gi be to jausmo ir be tos minties, nors žmogus visko pertekęs, laisvas ir niekieno nekludomas, netenka džiaugsmo ir ramybės.

Kai Kristus kalbėjo: „Ateikite pas mane visi... aš jus atgalvinsiu“, tai jis pasakė ne kokį poetišką išsireikimą, o realią tiesą. Kristus kviečia

„Ateikite pas mane visi...“

JAUNIMO KAMPĖLIS

SKYRIŲ VEDA J. VAIČYLA

NYKŠTUKAS

Vieną kartą gyveno senelis ir senelė. Jie du neturėjo vaikų ir buvo labai nusiminę, kad senatvėje jų niekas neprižiūrės ir nemaistins. Kartą nuėjo senelė pas kaimynę ir pasiskundė jai savo nelaimę.

— Nupiank, — sako kaimynė, — savo kairės rankos nykštį ir užmesk ant krosnies — rytoj atbėgs vaikas.

Apsidžiaugę senelė kaimynės patarimu, parėjo namo, nupiovė savo kairės rankos nykštį ir užmetė ant krosnies.

Kita rytą senelis išėjo į lauką arti, senelė, anksti atsikėlus, pusryčius verda, blynus kepa ir vėl skundžiasi:

— Nėra kam seneliui tų blynų nunešti! Kad būtų koks vaikelis, nors nykščio didumo!

Kai ji taip pasakė, tik girdi — kažin kas žagaruose traška, ir tuoj nuo krosnies nušoko nykščio didumo berniukas.

— Duok, mama, aš nunešiu tėtui pusryčius!

— Kur tu, vaikelai. Tau rugienos akis išbadys!

— Neišbadys. Nunešiu.

— Kaip ta toks mažas neši?

— Padėk man duonos kepalą ant galvos, ant kepalo bliūda, ant bliūdo ašotėli.

Motina surišo blynus į našulėlį, padėjo ant galvos Nykštukui duonos kepalą, blynus ir ašotėli. Nykštukas su pusryčiais kad pasileido per laurus pas tėvą, tai niekas jo pavyt negali. Bėgo bėgo ir pribėgo balą:

— Mama, mama! Ežeras!

Nykštukas nusivėžė viršutinį bliūdą, išisėdė, šaukštu persiyrė per balą ir bėga toliau. Neša neša, prinešė Mgi rugienos ir šaukia tėvui:

— Tėte, tėte, kur tu esi, atsiliepk, čia toks tankus miškas, aš tavęs nematau!

Tėvas apsidairė, kad niekur nieko nematytį kas čia šaukia. Tik žiūri — per arimą eina ašotis ir duonos kepalas. Pribėgęs prie vagos, Nykštukas sustojo:

— Tai aš, tėte, tavo sūnus, Nykštukas, tau pusryčių atnešiau!

Tėvas atsisėdė valgyti.

— Kol tu, tėte, pavalgysi, tai aš paarėsiu!

— Kaip tu paarėsi, kad tu toks mažas? Bene arkliai tavęs klausys?

Nykštukas įlindo į arklio ausį ir šaukia: „Na, Juodi, na, Bėri!“, arkliai ir klausia. Kad pradėjo Nykštukas arti, švilpauti, dainuoti, net laukai skamba.

Tėvas pusryčius valgo, sūnus arią geriau net už tėvą. Arkliai eina, o žmogaus nematytį. Važiavo pro šalį ponas šešiais arkliais. Pamatė, kad vieni arkliai arią, o žmogus pusryčius valgo. Ponas klausia:

— Žmogaus, žmogau, kas tavo per arkliai, kad vieni arią?

— Tai ne arkliai, tai mano sūnus arią!

— Kurgi jis yra? — stebisi ponas.

— Arklio ausy sėdi.

— Ar negalėtum tu man jį parduoti?

— Ne, negaliu, — sako tėvas, — tą vieną teturiu.

Vaikas, išgirdęs pono kalbą, tuoj plikt iš arklio ausies, nubėgo pas tėvą ir, išokęs į ausį, sako:

— Parduok, parduok, tėte! Tegū mane apipila pinigais! Aš vis tiek pareisiu.

— Gerai, ponai! Kad apipilsį jį pinigais, tai parduosiu, — sako tėvas.

Ponas galvoja: „Toks mažas — aš jį su penkiasdešimt centų užmesiu!“ Išpylė vieną kapišą pinigų. Nykštukas strikt į viršų, išpylė kitą — Nykštukas vėl strikt į viršų. Didžiausią krūva pinigų pripylė — vis Nykštukas viršų ir viršų. Pagaliau glėbiu šimtinų jį užklojo. Paėmė dabar ponas Nykštuką, ant skrybėlės pasisodino ir vežasi.

Užėjo naktis, pradėjo temti. Ponas sustojo girioje pasiganyti. Nykštukas išsoko iš karietos, atsisistojo po baravykų ir stovi. Ponas, pajutęs kad Nykštuko nėra, ėmė šaukti:

— Nykštuk, kur tu?

— Po baravyku.

— Grįžk į karietą.

— Surask mane, tai grįšiu.

Ieško ponas, ieško ir niekaip nesuranda. Vaziuoja namo be Nykštuko o per girią eina vagys ir tariasi tą poną apiplėšti. Tik girdi balselį iš po baravyko:

— Aš regėjau pas poną riešutų ir

pinigų Tik jūs mane pasimkite, aš įlinsiu per langą ir jums paduosiu!

— Gerai, — sako vagys. — Sėsk į kišenę, mes tave nusinešim.

Įlindęs per plyšėlį į pono klėtį, Nykštukas visu balsu ėmė šaukti:

— Ei, vagys, ką imti, ar pinigus, ar riešutus?

— Tylėk, nerėk, kam riešutai, kam riešutai? Pinigus imk, pinigus!

Pajuto ponas, išgirdo visas dvaras, paleido šunis ir išvijė vagis. Atidarė klėtį — niekur nieko nėra. O Nykštukas palėpęs šiaudelin įlindo, tai jo nesimato. Rytą dvaro šeimininkė eina paupti lašinių, o Nykštukas šaukia:

— Nekliudyk, čia mano! Nekliudyk, čia mano!

Kas daryti? Nuplėšė ponas tuos palėpęs šiaudus, nunešė tvartan, pametė karvei. Karvė kaip ėdė ir suėdė su šiaudais Nykštuką. Nučina mergina melžti. Kai tik melžia, tai Nykštukas karvės pilve šaukia:

— Nemežk, nes spirsiu!

Mergina išsigando. Atėjo ponas, ir tas išsigando. Reikia tą karvę paupti. Ir papiovė. Vėdarus nunešė mergina upelin mazgoti. O pati sugrįžo niekočios atsinešti Kur buvęs, kur nebuvęs vilkas iš pakalnės kapt už vėdaro ir suėdė. Nykštukas vilko pilve šaukia:

— Vilke, vilke, kur mane neši?

Vilkui pasirodė, kad žmogus vežasi, kaip soko išsigandęs, net žemė bėrbė po jo kojomis. Kai tik vilkas artyn prie avelių, Nykštukas šaukia:

— Piemenys, piemenys, vilkas prie avelių slenka.

Piemenys stveria už lazdu ir nuveja vilką.

Vilkui jau nesikenčia, tiek dienų neėdęs, sulysęs.

— Nykštuk, Nykštuk! Kur man tave dėti? — skundžiasi vilkas.

— Nešk mano tėvo kleman!

— Nunešė vilkas tėvo kleman.

— Nešk į pirkia, — sako Nykštukas.

— Buvo pirkios durys atdaros, vilkas įsmuko pirkion. Nykštukas rėkia vilko pilve:

— Mama, tėte! Vilkas pirkioj!

Tėvas už kačergos, motina už skujinės ir nudobė vilką. Nykštukas išsoko sverikas ir gyvas, puolė su tėvais sveikintis. Iš to vilko kalio senelė pasiuvo Nykštukui kalinius. Dar ir dabar jis tebenešioja, jeigu nesupyšo.

TEMPERLEY AP. LIETUVIŲ ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

š. m. rugsėjo mėn. 21 d., šeštadienį, 17 val. c. 10 ir 11 p. p. Valantinavičių namuose, Villa Sastre, Temperley r e n g i a

PAVASARIO SUTIKIMO ŠVENTĖ.

Programą išpildys Lietuvių Šeštadieninės Mokyklos mokiniai, vadovaujant mok. E. Paliulionienei ir V. Jusaičiui. Be to, bus arbatėlė su užkandžiais ir vermuth'u. Šokiams gros sudėtinis džiazas. — Kviečiama visus atsilankyti.

Tėvų Komitetas

PO TĖVYNĖS DANGUMI

Gera buvo Birutėlei,
Ir širdelė jos rami
Po tėvynės debesėliais,
Po tėvynės dangumi.

Kai sulaukdavo Velykų
Po žiemos šaltų dienų,
Daug pripindavo vainikų,
Pridainuodavo dainų.

Ku-kū, ku-kū — ji kukavo
Su raibąja gegute,
Su voveryte grybavo
Žalio Nemuno krante.

Ten, kur ošia aukštas šilas,
Pasistiebus tarp šakų,
Klausė ji dainų vaidilos
Iš senų laikų.

Ten, kur kapas savanorio,
Pilkalnėly aukštame
Ji šešioliką vasario
Puošė jį gėlėm kasmet.

Prašė Jėzų ir Mariją
Kad tėvynė Lietuva
Po sunkių dienų vergijos
Amžių amžiais būtų laisva.

Vytė Nemunėlis

MISLĖS

- 1 Keturi sukasi, vienas makuojuoja.
- 2 Ant žemės grėblys, po žeme obuolys.
- 3 Kai jaunas buvau — ateitį

žinojau, per metus pasenau ir žinių nustoju.

4. Keturi broliai pateko į nelaisvę, penktas atėjo gelbėti ir tas prauzo.

5. Aukso lenta praskilo, visas svietas sukilo.

PIETŲ VĖJELIUI

Pietų vėjeli, o kad tu Turėtum paukščio sparnelius. Aš skrisčiau su tavim kartu į mūsų tėvynės laukelius.

Tenai skrajotum su drugiais Šiltos saulutės spinduliuos, Kai vergo pančiai nežvangės. Kai mūsų sodai mum žaliuos.

PRANEŠIMAS KAMPĖLIO SKAITYTOJAMS

Iki šiol nesulaukę nei į viena kvietimą spėti mįslės ir bendradarbiauti kitokiu būdu Jaunimo Kampelyje, su šiuo numeriu dedame mįslių atsakymus-kartu, tikėdami, gal bent tuo būdu, sukelti jaunųjų tam tikrą dėmesį mūsų gražiomis ir turiningomis mįslėmis. Red.

MĮSLIŲ ATSAKYMAI

- 1) Vaziuoja ratai ir eina žmogus. 2) Bulvė. 3) Kalendorius. 4) Virbalai mezgant. 5) Aušra.

O KAIRELIENĖ

Lietuvos Istorijos santrauka

KRIKŠTAS IR KARŪNACIJA

Mindaugas suprato, kad prieš tiek daug priešų negalės ginklu atsilaikyti ir pradėjo taikos derybas su savo pavojingiausiu priešu — Livonijos ordinu. Šis iš savo pusės statė sąlygą — priimti krikščionių tikėjimą. Mindaugas sutiko ir 1251 m. apsikrikštijo pats su savo žmona Morta ir dviem sūnum ir nemažu būriu lietuvių. Livonijos magistras padėjo Mindaugui pasiuntiniui pasiekti popiežių Inocentą IV. Popiežius pripažino Mindaugui karališką karūną. 1253 m. Kulmijos (Prūsijos provincija) vyskupas Henrikas popiežiaus įsakymu karūnavo Mindaugą Lietuvos karaliumi jo sostinėje Vorutoje. Atsidėkodamas ordinui už talką, pagalbą ir karūną, Mindaugas užrašė kai kurias žemaičių žemes. Krikščionių tikėjimui Lietuvoje platinti buvo įsteigta vyskupija. Pirmuoju Lietuvos vyskupu buvo kunigas Kristijonas, tas pats kuris mokino Mindaugą tikėjimo tiesų. Kad atsikratytų vokiečių įtakos Mindaugas reikalavo, kad Lietuvos vyskupas priklausytų tiesiog nuo popiežiaus, o ne nuo Rygos Arkivyskupo kaip buvo norėję kalavijuočiai. Popiežius sutiko ir pagal anų laikų papročius priėmė Lietuvą savo globon. Susitaikęs su ordinu Mindaugas lengvai nuveikė kitus priešus. Nepatenkinti žemaičių kunigaikščiai turėjo nusilenkti Mindaugui ir pripažinti jo vyresnybę. Iš Volynijos kunigaikščių atėmė už-

imtus miestus. Mindaugas toliau praplėtė savo valstybę užimdamas naujų Rusijos žemių.

ŽEMAIČIŲ KOVA SU ORDINU

Mindaugas nors ir dovanoją kai kurias žemaičių žemes, bet žemaičiai nemanė pripažinti ordino valdžios. Ordinas turėjo ginklu žemaičius užkariauti ir tam tikslui pradėjo statyti žemaičių pasienyje savo tvirtoves. Žemaičiai neatsilikdami netoliese statėsi savo piliis, tuo metu buvo pastatyta Klaipėdos tvirtovė. (Senojų kuršių kalboje klaips — reiškė duoną, ėda — valgo, t. y. žemdirbių kraštas). Taip abi pusės ruošėsi į karą. Pagaliau įvyko didelis mušis ties Durbės ežeru. Susijungusi kryžiuočių ir kalavijuočių kariuomenė buvo taip smarkiai sumušta, jog tik saujelė jų beliko. Vokiečių galybė smarkiai pašlėjo Livonijoj ir Prūsijoj. Sukilo latviai ir livai prieš livonijos ordiną. Sukilo prūsai prieš prūsų ordiną ir ordinui teko 13 metų kariauti, kol jie tą sukilimą vėl numalšino. Žemaičių kariuomenė persikėlė per Dauguvos upę ir dar kartą sumušė kalavijuočius.

MINDAUGO MIRTIS

Mindaugas jau tuo metu įsitikino, jog krikštas jo neišgelbėjo nuo vokiečių ordino. Vokiečiai paliovė atvirai pulti Lietuvą, bet slapta rėmė Mindaugo priešus kurstė prieš jį mažuosius kunigaikščius ir gudus. Be to susižavėjęs gražiais žemaičių

laimėjimais Mindaugas atsimetė nuo vokiečių tuo pačiu ir krikščionybės ir perėjo pas žemaičius. Kartu su kunigaikščiu Trainiota, kuris vadovavo Durbės kovoje, užpuolė ordino žemes. Bet latviai ir livai neprisdėjo, gudai, kurie žadėjo pagalbą, neatvyko, Mindaugas pilių nepaėmęs grįžo namo. Kita Mindaugo kariuomenė nužygavo į Prūsiją taip pat be didelių pasekmių. Trainiota nedovanojo Mindanugui už jo susidėjimą su vokiečiais ir susitaręs su kitais žemaičių kunigaikščiais 1263 m. nužudė Mindaugą ir abu jo sūnus. Taip žuvo pirmas ir vienintelis Lietuvos karalius.

Mindaugui žuvus Lietuvoje prasidėjo sunkūs nesantaikos laikai. Lietuva vėl subiro į atskiras kunigaikštystes. Trisdešimt metų tęsėsi pragaištinga kova, kuri labai nuvargino Lietuvą. Tąja nesantaika naudojosi ordinas ir kiti Lietuvos priešai, vargindami ją nuolatiniais puolimais.

VYTENIS (1293 — 1316)

Tryliktojo amžiaus pabaigoje sustiprino Lietuvą nauja Ariogalos kunigaikščių giminė, viešpatavusi apie 400 metų. Pirmieji žymieji tos giminės atstovai buvo Vytenis ir ypač jo brolis Gediminas. Nuo šio vardo ir visa vėlesnioji valdovų giminė vadinosi *gediminaičiais*. Jie valdė Lietuvą, o vėliau ir Lenkiją.

Vytenio visą viešpatavimą užima kova su vokiečių ordinu. XIII a. pabaigoje ordinas nukariavęs prūsus prislinko prie Lietuvos sienos. Lietuvai atsirado naujas priešininkas daug aršesnis negu Livonijos ordinas. Bet su lietuviais vokiečiams bu-

vo daug sunkiau kariauti negu su prūsais. Lietuviai jau tuo metu gerai suprato vienybės naudą, be to lietuviai, kaip ir vokiečiai irgi turėjo pasieniais savo tvirtovių. Vokiečiams jas išgriovius, tuoj iš naujo jas atstatydavo. Kad tos pilys visados būtų pasirengusios atlaikyti priešą, jose nuolat stovėdavo lietuvių kariuomenė. Kunigaikštis paskirdavo vyrų skaičių piliai saugoti. Tie išbuvę tam tikrą laiką grįždavo namo, o į jų vietą atėdavo kiti. Todėl ordinas Vytenio laikais užpludamas Lietuvos, visada rasdavo pasipriešinimą. Dėl nuolatinio ordino užpuolimų dabartinė Suvalkų žemė liko be gyventojų, tuščia. Lietuviai iš savo pusės taip pat naikino ordino žemes kartais net labai toli įsiverždami į Prūsus. Nei tvirtovės neapgindavo prūsų krašto nuo lietuvių puolimų.

Tokią pat kovą vedė Vytenis ir su Livonijos ordinu. Pajutę Lietuvos galybę Rygos vyskupas ir gyventojai kreipėsi į Vytenį ir prašė jo pagelbos prieš kalavijuočius, kurie visokiais būdais skriaudė gyventojus ir net patį vyskupą. Vytenis sudarė su jais sąjungą kalavijuočius nuvijo ir sumušė. Rygos vyskupas ir kiti miestai dar ir kitokiu būdu padėjo Vyteniui. Jie vedė bylą prieš Livonijos ordiną pas popiežių dėl savo teisių. Aiškino popiežiui ir kitiems vakarų kunigaikščiams, apie ordino neteisingą elgimąsi su lietuviais ir kad jis savo blogu elgesiu atstumia lietuvius nuo krikščionybės. Popiežius buvo net uždėjęs ordinui dvasišką bausmę (interdikta).

Prie Vytenio lietuviai ima dažniau užpildinėti lenkus.

Karta Vytenis nualinęs lenkų kraštą grįžo namo su 20.000 belaisvių. Po to lenkai jau bijojo pulti Lietuvos teritoriją.

GEDIMINAS (1316 — 1341)

Vyteniui mirus, valdžią Lietuvoje perėmė jo brolis Gediminas. Jis gyveno Trakų pilyje, bet Gediminas, kaip ir kiti senųjų laikų valdovai, pastovios gyvenamos vietos iš pradžių neturėjo. Tais laikais valdovai turėdavo dažnai kariauti, kad išlaikytų savo valdžioje visus valstybės plotus. Tekdavo daug žygiuoti į įvairias valstybės vietas. Todėl anų laikų valdovai keisdavo savo gyvenamąsias vietas o valstybės neturėdavo pastovių sostinių.

Gediminas mėgo daugiau taiką negu karą. Jis ginklo griebdavosi tik tada, kai jau visi kiti taiklūs būdai nebegelbėdavo. Jis rūpinosi laimėti ginčus su priešais nebe karais, bet derybomis, geruoju susitarus.

Kova su ordinu. Prie Gedimino kova su ordinu darosi daug sunkesnė, negu prie Vytenio. Kalavijuočiai ir kryžuočiai nuolatiniais puolimais ir teriojimais vargino Lietuvą. Tačiau ir Lietuvos galybė prie Gedimino žymiai pakilo. Lietuva labiau susivienijo, įgijo daug naujų žemių Rusijoj ir tvirtiau galėjo laikyti kovoje prieš ordiną. Vis labiau ryškėja ordino tikslai. Jam vis mažiau berūpi katalikų tikėjimo gynimas, bet pirmoj vietoj buvo politikos tikslai — užimti daugiau žemių, daugiau pasipelninti. Tačiau ordinas gerai mokėjo apsimesti tikėjimo gynėju ir jam vis dar tebeplaukė pagalba iš Vakarų Europos kraštų. (Bus daugiau)

A. + A. MŪSŲ MIRUSIEJI

A. A. STEFANIJA ŠATIENE
Rugsėjo 10 d. po sunkios ligos mirė savo namuose Dr. Horacio M. Casco 4940, Villa Lugano, a. a. Stefanija Šatienė, 49 m. amžiaus. Vėlonė buvo kilusi iš Kėdainių aps., Kuodžių k. I Argentiną atvyko 1930 m. Mirusioji dideliam liūdesy paliko savo vyrą Bronių, dukrą Adelę ir sūnų Joną. Tesuteikia Viešpats mirusiajai amžiną ramybę.

Rugsėjo 12 d. Villa Devoto ligoninėje mirė Jonas Guogas 70 m. amžiaus. Anksčiau jis gyveno Velez Sarsfield 1351, Buenos Aires.

ŠV. MIŠIOS UŽ „LAIKO“ GARBES LEIDĖJUS
A. a. Joną Ankštikalnį, Mariją ir Juozą Ališauskus, Antaną Brąžį, Povilą Miliauską, Juozą Munsteikį, Konstanciją Jusienę ir kitus mirusius geradarius bei skaitytojus bus laikomos spalio 11 d. 8 val. ryto Aušros Vartų Lietuvių parapijos bažnyčioje.

MONTEVIDEO

SILUVOS ATLAIDAI
Lietuvių kolonija labai ruošiasi prie siluvos atlaidų, nes šiemet 350 metų sukaktyvės, kaip Dievo Motina Marija pasirodė piemenėliams verkianti ant siluvos akmens. Iš to akmens yra gautas gabalėlis, kuris rugs. 8 bus patalpintas į siluvos altorėlį ir prie to altorėlio bus atlaikytos iškilmingos šv. Mišios. Po pietų 17,30 val. visi rinksis į specialias Marijos garbei skirtas pamaldas, o po to parapijos salėje bus pritaikinta akademijs su rašytojo p. K. Čibiro paskaita ir vaikučių teatrėlis.

U. L. KULT. D-JOS PIETŪS
Nors gripo epidemija daugelį sutrukdė, bet vis vien gausus lietuvių būrys dalyvavo Kult. D-jos suruoštuose pietuose sekmadienį rugp. 25 d. Urugvajaus Respublikos Nepri-

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS
Tel. 415591
Adr.: Rambla, Rep. de Chile 1606, Montevideo.

* Montevideo Liet. Kat. RADIO PUSVALANDIS
yra kiekvienu sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

ČIUZINIŲ IR UŽUOLAUDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ
Parduodam: medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiskos lovos. Taisomos minkštos kėdės.
Kainos prieinamos
Ipdėin. Antano Šalčiūno
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

ELEKTRICISTAS

• PRECYZINĖ ELEKTROS TEHNIKA
REMONTUOJAMA:
• SALDYTUVAI - HELADEROS,
• RASOMOSIOS,
• SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir
• VENTILIATORIAI.
Mėnesinis mokestis
DARBAS GARANTUOJAMAS

B. ASAKA
Dirbtuvė-taller: Butas:
MEXICO 766 MEXICO 950
T. E. 38 - 2950

Casa MUSKETAS

Parduoda
PLOKSTELIS, PIANINUS, AKORDEONUS, BANDEONUS TELEVISIOS APARATUS
ISNUOMUOJAMA PIANINUS
T. E. 50 - 5948 Sanabria 2790-92
* OPTIKAS V. RASČUNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.
* MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ Sav. Mikellonis Cosquin 5565, Villa Lugano.

klausomybės proga. Lietuvos Ministro vardu kalbėjo p. A. Grišonas, o Urugvajaus vardu Sr. J. Martinez Bersetche. Parapijos vardu kalbėjo T. Dr. P. Daugintis, S. J., o Kultūros Draugijos vardu jos pirmininkas J. Jazauskas.

GRĮŽO ADV. JUSIUS
Pasisvečiavęs apie pora mėnesių ir gerokai prisirinkęs įspūdžių, sugrįžo rugp. 20 d. iš S. Amerikos p. Adv. Jusius, o jo kelionės draugas kun. Stan. Grigaliūnas dar pasiliko Detroit, Mich., nes nori geriau sustiprėti ir pailsėti po daugelio metų sunkaus ir įtempto apaštališko darbo Urugvajuje.

BUS BAZARAS
Tėvai jėzuitai ragina tautiečius ruoštis į artėjantį bazarą, arba kermošių, kuris žadama atidaryti parapijos aikštėje pradžioje gruodžio, kad gautų kiek įplaukų bažnyčios užbaigimo įrengimams ir pradėti parapijos mokyklos statybą.

MIRĖ JONAS FEJERTAS
Rugp. 24 vakare ištko širdies smūgis vos sulaukusį 54 metų Joną Fejertą. Paliko giliam liūdesy savo jaunesnį brolį Antaną ir gimines. Vėlonis buvo visų labai mylimas. dėl to tiek daug susirinko į laidotuves Vėlonis buvo geras lietuvis patrijotas ir uolus katalikas.

GRIPAS
Daugelis netik svetimtaučių, bet ir lietuvių yra paliesti gripo - šiltinės epidemijos. Kai kuriuose namuose net po penkis asmenis paliesti tos ligos.

PARAPIJOS SVENTĖ
Lietuvių parapija atšventė savo bažnyčios vardo — Nekalč. Marijos širdies šventę rugp. 25 d. iškilmingomis pamaldomis. Bažnyčia buvo apyplinė žmonių, nors ne tiek, kiek perreitalis metais, kadangi gripo epidemija daugelį neleido atvykti į pamaldas.

PADEKA
Visiems iš širdies dėkoju, kurie mane slaugė ligoninėje. Ypatingai esu dėkinga savo vaikams ir martelei Onutei už patarnavimus. Po to labai ačiū D. Gerb. kun. klebonui Jonui Bružikui, Tėvui J. Sukackui ir T. J. Giedriui už dvasinius patarnavimus. Laimutei Grauzinytei dėkoju už paguodą ir padovanotą savo pieštą Marijos paveikslą ir B. Lisauskienei už mano intencija užsakytas šv. Mišias ir visiems bendrai dėkoju už atsilankymus ir maldas.
Dėkinga Ona Satygienė

REIKALINGA MERGAITĖ
įvairiems namų darbams šeimoje, 14 — 17 m. amžiaus. Duodama kambarys ir geras atlyginimas.
Kreiptis: Av. Mitre 199. T. E. 22 - 7632, 4972, Avellaneda.

KĖDŽIŲ FABRIKAS „VILNIUS“
JIESKO DALININKO SOCIO Dirbtuvė turi fuerza motriz (7 PS) ir visas reikiamas darbu mašinas.
Kreiptis pas Juozą Maslavecką, Sebastian Plau 2047, Lanus.

MIELAS „LAIKO“ SKAITYTOJAU, AR JAU UŽSIMOKĖJAI PRENUMERATŲ?

FARMACIA "NENISKIS"
ANTONIA NENISKIS de GUTIERREZ
FARMACEUTICA
AV. SAN MARTIN 740
BURZACO
(Pdo. Ate. Brown)
30 metrų nuo Av. Espora, priešais col. San Vicente stotį.
KALBA LIETUVIŠKAI.

FOTO "REPORTER" — JŪSŲ PATARNAVIMUI.
Jei norite turėti geriausias sužiuduotuvų, vestuvių, gimtadienių ir kitų švenčių foto nuotraukas, kreipkitės į FOTO "REPORTER", kur fotografas profesionalas yra pasiruošęs Jums greitai ir gerai patarnauti. Visi foto darbai atliekami savoje laboratorijoje.
L. KANČAUSKO,
FOTO "REPORTER",
c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią).

AUTOMOBILIŲ TAISYMO DIRBTUVĖ
ATLIEKAMA:
REGULIAVIMAS — REMONTAS — STABDŽIAI
RADIOTORIAI.
ELEKTRINIS VIRINIMAS IR TĖKINIMAS (soldadura, autogena, electrica ir torneria)
Sav. MEŠKAUSKAS y CIA.
ESCALADA 2052 T. E. 21 - 6541 CAP. FEDERAL
(Altura Av. de Trabajo 5000)

MIKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS
GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.
ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBŲ.
Savininkas
Jonas Janušis
COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 68 - 7208

Š. m. spalio mėn. (octubre) 26 d., šeštadienį, 19 val. Aušros Vartų liet. parapijos sporto aikštėje, Brasil 835, Avellaneda įvyks krepšinio (basketball) rungtynės dėl perėinamosios taurės tarp
Urug. L. S. K. „VYTIS“ ir A. L. S. K. „KOVAS“.
Po krepšinio rungtynių 21 val. Lietuvių Salėje įvyks lietuvių sportininkų
PAGERBIMO VAKARIENĖ,
į kurią maloniai kviečiame visus tautiečius atsilankyti.
PO VAKARIENĖS ŠOKIAI GROJANT ORKESTRU.
Bilietus galima įsigyti Aušros Vartų liet. parapijoje, „Laiko“ administracijoje, pas P. Gudelevičių, „A. L. Balse“ ir pas „Kovo“ valdybos narius ir sportininkus. — Dėl vietos stokos prašome bilietus įsigyti iš anksto. — Bilietų kainos: Vaikams \$ 30, moterims \$ 60 ir vyrams \$ 80.
A. L. S. K. „KOVAS“ Valdyba

„Suburžuazėjimas grąso komunistams, bet jis grąso kartu ir mums“ —
pareiškė prof. A. Maceina LFB studijų savaitėj Vokietijoje. Uždaromąją Studijų Savaitės kalbą, pasakė prof. A. Maceina, primindamas iš Senojo Testamento žodžius, kur kalbama apie Izraelio tautą, kuri anuo-
met, prieš puolama, „vienoj rankoj laikė kardą, antra ranka statė Jeruzalės sienas“. Tai kova ir kūryba; ji turėtų apspręsti ir visą mūsų tremties gyvenimą.
Mes tikimės, kad komunizmas suburžuazės ir per tai sugrius — kalbėjo profesorius — bet toks suburžuazėjimas tomis pačiomis pasėkomis grąso ir mums ptiems. Be to, mums grąso ne tik pats imperialistinis komunizmas, bet ir komunistinė ideologija. Jeigu mūsų tautiečiai krašte išliks lietuvišais, tačiau sukomunistės — mūsų kova tiklos neatsieks. Turime kovoti ne tik už žmogų - lietuvių, bet ir už žmogų - krikščionių! To viso akivaizdoje, mūsų būklė yra daug sunkesnė ir už senojo Izraelio būklę: Izraelis turėjo tik vieną priešą, o mes turime jų daug.

Parduodamas namas
LABAI PIGIAI, NEUŽIMTAS (2 hab. y cocina) Suinteresuoti pirkimu prašoma kreiptis: Sra. Vekriene, LA RIOJA 1868, Avellaneda.

ALBERTO E. TIMINSKAS
"COCHERIA"
AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro kelionės į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.
AV. PAVON 11070 T. E. 243 - 5654 Sucursal
Temperley BALCARCE 510
F.C.N.G.R. Lomas de Zamora

SIUNTINIAI LIETUVON IR ANAPUS
PIGIAUSIA SIŪSTI PER „ANAPUS“!
Tuoju rašyk. Reikalauk kainoraščių - informacijų:
„ANAPUS“ Mail Order, Dr. Gr. Valančius, 17070 Ludlow St. Granada Hills, California — USA.
Siunčiame ir oro paštu per Stockholmą — Rygą.
Ypatingai pigiai ir greitai persiunčiame vaistus.

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS
JUANA DAILYDĖ, vedėja
SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435
Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

* MOTERŲ GROZIO SALIONAI IR KIRPYKLA „HENRY“ Įvairiasių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem, 818, Banfield.

* „PENSION LITUANA“, sav. Juozas Palšis: Villa Rumpal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie šavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas.

* „LIETUVA“ Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Gijemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeiminkai.

* KIRPYKLA "OLGA" — Pga-talkis plaukų sušukavimas (karštas ir šaltas, atliekamas moderniomis mašinomis ir naujais metodais. Pri-tama mokinės — Olga Jasiulytė - Vitkauskienė, Wilde, Av. Gen. Cadorna 85.

Imprenta de "LAIKAS" Mendoza 2280 * Avellaneda

Tautos šventės minėjimas

Š. m. rugsėjo mėn. 8 d. Lietuvos šaltėje Avellanedoje buvo gražiai atšventė mūsų tautinės didybės šventė. Irvairi šiai progai sudarytoji programa užėmė ištisą dieną. Šioje mūsų tautai sunkioje valandoje, Tautos šventė yra viena tinkamiausių progų susikaupti savyje, apmąstyti ir tuo sąvega pradėti Lietuvos išlaisvinimą. Šios šventės proga nenoromis kyla mintis ir apie Argentinos Lietuvos Organizacijų ir Spaudos Tarybos ALOST paskirtį ir tikslus. Visų lietuviškųjų organizacijų remta ir sudarytoji Taryba visuomenei nėra pažįstama tik iš vienos Vasario 16 šventės paminėjimo. Kita didelė mūsų šventė, — turime galvoje rugsėjo mėn. 8 d. švenčiamą Tautos šventę, — nesusilaukė iš tarybos tinkamo dėmesio. Netik, kad šioji šventė didelės organizuotos Lietuvos kolonijos dalies nebuvo paminėta tinkamu platumu, bet atrodo net ir ALOST vadovybė netekia daug reikšmės. Daromė šią išvadą dėlto, kad Lietuvai išlaisvinti Centro Argentinoje ir Argentinos Lietuvos Bendruomenės pastangomis suruoštoje šventėje nesimatė daugelio tarybos veikėjų.

Nepriklausomybės Atstatymo vasario 16 d. švenčiama šventė, be abejonės, yra didžiausia mūsų šventė, savo reikšme duodanti suprasti mūsų dabarties pirmutinį uždavinį — vėl atstatyti mūsų pavergtos tautos nepriklausomybę. Betgi, himno žodžiais tariant, praieityje leiskomė didybė, negalime pamiršti ir rugsėjo 8 dienos prasmės ir reikšmės, kad prieš geroką penketą šimtų metų Lietuva yra buvusi viena didžiųjų Europos galybių, kad mūsų tautos sūnaus Vytauto Didžiojo politinė išmintis ir sugebėjimas buvo tai mūsų tautos kultūros vaisius. Žinome gerai, kad mūsų didieji kovotojai už Lietuvos valstybės atstatymą kaip tik toje garbingoje praieityje ieškojo ir rado jėgų ir įkvėpimo dabarties uždavinį vykdyti. Nėra kalbos, kad prieš akis turėdami aną „Aušros“, „Varpo“ bei „Tėvynės Sargo“ laikų veikėjų pavyzdį, turime nepamiršti ir to tolimo tautinio židinio, iš kurio privalome semtis pasiryžimo, jėgų ir drąsos ateities žygiams. Norėtume, kad ši šventė būtų išties Tautos šventė, raginantį susikaupti savyje, apmąstyti mūsų pačių atsakomybę, paskirti ir bendrą uždavinį: atstatyti kraujose plūstančios tautos laisvę ir nepriklausomybę. Atrodytų todėl, kad ir ALOS Tarybai nederėtų mažinti šios šventės prasmės ir reikšmės.

Tautos šventė buvo pradėta pamaldomis, kurios įvyko Aušros Vartų liet. par. bažnyčioje. Pamaldas laikė Buenos Aires vysk. pagalbinkas J. E. vyskupą Guillermo Bolatti. Pamaldų metu J. E. pasakė progai pritaikintą pamokslą. Per pamaldas šv. Cecilijos choras, vad. V. Rymavičiui sugiedojo eilę skambių patriotinių giesmių: Nuliūdo kapais, Malda už tėvynę, Kai skausmas tau širdi, Dievo Motina Marija, Benedictus, Marija, Marija, Apsaugok Aukščiausias, Suplikacijas ir baigė Tautos Himnu.

Tos pačios dienos 18 val. Lietuvos šaltėje, buvo atliktas pats minėjimo aktas, kuriame šv. Cecilijos choras, vedamas muziko V. Rymavičiaus, sugiedojo Argentinos ir Lietuvos himnus bei maldą „Nuliūdo kapais apsiklojus tėvynė“. Vėliau šv. Cecilijos choras dar sudainavo „Kur bėga šešupė“, „O skambink

per amžius“ ir „Kur namas mūsų“. Chorui dirigavo jo vadovas p. V. Rymavičius, palydint pianu p. E. Martinėnaitei-Mikučionienei. Tenka šia proga pasidžiaugti, kad šv. Cecilijos choras, sumaniai vadovaujamas p. V. Rymavičiaus, jau 27 metus išpildo mūsų tautinių švenčių programas, kas sekmdienis gieda bažnyčioje, yra surengęs daug viešų koncertų ir jau 11 metų per „Radio Mitre“ sekmingai veda „Lietuvos Aidi“ valandėlę. Po choro pasirodymo, momento rimčiai pritaikintas kalbas pasakė LICA pirm. Z. Juknevičius, ARL Bendruomenės CV pirm. I. Padvalskis ir gen. T. Daukantas. Vėliau buvo perskaityta ir susirinkimo vieningi priimta deklaracija, primenantį Argentinos vyriausybei ir viešajai opinijai mūsų tautos tragediją.

Šiame Tautos šventės minėjime be gausaus tautėjų dalyvavimo, svečių tarpe dalyvavo didelis lietuvių tautos draugas rašytojas ir poetas p. Lysandro Z. D. Galtier, intimus draugas mūsų mirusio rašytojo O. Milašiaus ir „Milašiaus Draugų Būrelio“ Paryžiuje narys, turįs išimtinę teisę Milašiaus raštų vertimui į ispanų kalbą.

Programos pravedimas ir akto pertraukų užpildymas šventei pritaikintomis mintimis buvo atliktas ARL Bendruomenės Tarybos sekretoriaus A. Santaro.

Atskirai tenka paminėti, kad pasibaigus šventės minėjimui visų dalyvių buvo galingai sugiedota „Ilgiausių Metų“ gen. T. Daukanti, švenčiančiam savo 73 metų gimtadienį. A. R.-s.

DALYVAUJANT L. DE ZAMORA VYSKUPIJOS ATSTOVUI NAUJASIS KLEBONAS IŠKILMINGAI PERĖMĖ PAREIGAS

Rugsėjo 1 d., naujojo klebono kun. J. Duobos pareigų perėmimo proga, vietinės organizacijos suruošė asado pietus, kuriuose dalyvavo didelis skaičius ir lietuvių. Pietų metu vietinės organizacijos atsisveikino su laik. ėjusių klebono pareigas kun. J. Margiu ir ta pačia proga arciaiu susipažino su naujuoju klebonu kun. J. Duoba. Be visos eilės sveikinimų ir linkėjimų besikeičiantis asado pietus vadovams buvo išpildyta ir graži meninė programa, susidėjusi iš dainų, šokių ir džiazo muzikos. Išvykstančiam kun. J. Margiui buvo prisiminimui įteikta keletas dovanėlių, tarp kurių vertingas laikrodys. Nežinūri miršios publikos asado pietus praėjo jaukioje ir nuoširdžioje nuotaikoje.

17 val. įvyko iškilmingos pamaldos, kurios buvo pradėtos procesija iš parapijos patalpų į bažnyčią. Procesijai atvykus prie didžiojo altoriaus naujasis klebonas davė prieisaiką, kurią priėmė vyskupo vardu prelatas Schell. Pasibaigus priešais apeigoms šv. Mišias laikė naujasis klebonas, o pamokslą pasakė prel. Schell, išskeldamas T. Marijonų nuveiktus vietas gyventojų dvasinei naudai darbus, pasigėrėjo gražia bažnyčia, mokykla ir misijinėmis pastangomis šiame darbininkų rajone. Pamokslininkas kvietė visus katalikus burtis prie parapijų, bendradarbiauti darbas ir maldomis ir kitais būdais lengvinti atsakingą bei nelengvą klebono ir kitų kunigų darbą, tuo būdu talkininkauti sielų išganymo darbe.

Pamaldų metu giedojo naujai suorganizuotas parapijos jaunuolių choras, vad. V. Šimanskiui, M.I.C. Pamaldose dalyvavo daug žmonių.

IGALIOTI SPAUDOS BALIAUS BILJETŲ PLATINTOJAI:

- Babronis Stasys, c. Avellaneda, Bernai.
Deveikienė Ona, Pje. Bacacay 1965, Valentin Alsina.
Deveikis Vladas, Cnel. Sayos 2548, Valentin Alsina.
Diminskienė Elzė, Necochea 604, Hurlingham.
Gokienė Bronė, Mendoza 2249, Avellaneda.
Gudelevičius Pijus, Mendoza 2280, Avellaneda. T. E. 20-9027.
Kanapinskas Juozas, Camacua 78, Capital, T. E. 63-8575.
Kunigonis Kazimieras, Calcedo 26, Wilde. T. E. 207-9898.
Mikelionienė Antanina, Cosquin 5565 Villa Lugano.
Stundžia T. — Berisse.
Šaulys Leonas, Charlene 1071, Avellaneda.
Šulinis Kazimieras, Humberto 10 1958 Avellaneda. T. E. 20-9578.
Be to, bilietai gaunami „Laiko“ administracijoje ir spaustuviėje.

KUN. J. MARGIS IŠVYKO Į ROSARIO

Rugsėjo 7 d. išvyko naujoms pareigoms trijų metų laikotarpiui kun. J. Margis. Keletai dienų kartu išvyko ir kun. J. Duoba, kuris naująjį šv. Kazimiero par. kleboną pristatys vietos vyskupui ir parapijos organizacijoms.

PUIKI PROPAGANDA LIETUVOS LAISVĖS BYLAI PER RADIO „EXCELSIOR“

„Sentimiento y Voz del Mundo“ radio valandėlė, kuri kiekvieną sekmdienį 9,45 val. patiekia kovojantiems prieš komunizmą tautų džiugą ir muziką, rugsėjo 8 d., mūsų tautinės šventės proga, šią valandėlę pavadė lietuvių reikalui. Valandėlė buvo pradėta mūsų tautinės vėliavos spalvų ir herbo aptarimu. Po to plačiai aiškinta Tautos šventės — rugsėjo 8 dienos prasmė. Valandėlės vedėjas žurnalistas Roberto Toral patiekė istorinį šventės aptarimą: „Vytauto didžiojo laikų Lietuva stovėjo to meto Europos tautų sargyboje. Vakarų ir Vidurio Europą ji gynė nuo totorių ordų ir rytinę dalį nuo Kryžuočių ordino užpuolimų. Jis sustabdė vienu ir kitu ekspansinės užmačias. Prie Grunvaldo jo laimėtas mūšis prieš Kryžuočių ordina pastarąjį visai sunaikino. To meto Lietuva tęsėsi nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų ir todėl Vytautui tikrai tiko karūnuotis Didžiosios Lietuvos karaliumi. Tam pritarė visi Europos kunigaikščiai ir šv. Tėvo delegatas imp. Zigmantas pažadėjo Vytautui prisijusti karališką karūną. Karūnacijai buvo paskirta rugsėjo 8-toji diena — Marijos gimimo šventė. Tačiau istorinė lenkų klaida sutrukdė šį vainikavimą atlikti. Staigi Vytauto mirtis neleido suilaukti jam sekančios karūnos, kuriai data buvo numatyta gruodžio 8 d. Istorinė lemtis — tesė kalbėtojas, — kad Lietuva ilgesiam laikui neteko laisvės ir tik I-jo d. karo griuvėsiuose pakilo laisvam gyvenimui. Bet II-jo didžiojo karo pirmaisiais metais vėl neteko laisvės. Tačiau anų garšlų istorinių įvykių ir didingos tėvynės prisiminimas šiandien duoda po visą pasaulį išsiskirsčiusiems lietuviams jėgų ir vilties vėl atgauti laisvę“. Kalbėtojo žodis buvo palydimas Lietuvos muzikos aidais. Buvo pademonstruota kelios lietuviškų dainų plokštelės, įdainuotos V. Jonuškaitės ir M. Čiurlionio vardo choro.

SEKINGAI PAVYKO PREKYBININKŲ IR PRAMONININKŲ RENGTAIS VERMUTAS DR. J. BASANAVIČIAUS RŪMŲ STATYBOS NAUDAI LIETUVIŲ CENTRAS RENGIA DIDELĮ MENO VAKARĄ SU VAIDINIMU IR ŠOKIAIS, KURIS ĮVYKS RUGSĖJO 28 D., ŠEŠTADIENĮ, 21 VAL. (PUNKTUALIAI) LIETUVIŲ SALEJE, BRASIL 835, AVELLANEDA.

Vermutas su menine programa įvyko rugpiučio 31 d. Lietuvos šaltėje, Avellanedoje. Parengimą atidarė Prekybininkų ir Pramonininkų S-gos pirm. p. J. Čikštas. Meninė programa pradėjo V. Balčiūno vadovaujamas orkestras „Baltica“, pagrodomas keletą maršų ir kitokios „RENGČIASI“ keletą maršų. Vokalinei programai pasirodė dainininkas A. Slančiauskas su solo dainomis. Dueta atliko A. Slančiauskas ir A. Rastauskas, padainuodami „O, liūdnas liūdnas“ ir stilizuotą „Gelžinio vilko maršą“. Solo ir dueto dainoms akompanuoti pianistė E. Čikškaitė, kuri dar priedo padainavo tris gražias daineles, palydint pianu jos sesutei Eugenijai. Meninę programą užbaigė Jaunųjų Muzikinis Kvartetas — R. Mušketas, K. Dobkevičius, A. Kaminskas ir A. Baronas. Savo pasirodyme jie išpildė keletą lietuviškų dainų ir šokių popuri — sudėtine. Meninė programa, kušlą paruošė ir vadovavo V. Cibavičius, buvo gerai sutvarkyta ir gausiai vermute atsilankiusių svečių entuziastingai palydėta. Vakariene užbaigiant padėkos žodį tarė Lietuvos Centro pirm. L. Mičiūdas. Šokiams grojo orkestras „Baltica“.

"EL TIEMPO" Semanario Lituanos Registro Naciona de la Roodidad Intelectual No. 524296

Redaguoja: REDAKCINĖ KOMISIJA. — Rankraščiai taisomai. Redakcijos nuožūra; nesunaudoti — gražinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 50.—, psm. \$ 27.—, vienas nr. \$ 2.— Urugvajuje met. 6 ur. p. Kitor — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

X METAI — Nr. 199 14 DE SETIEMBRE

VYČIŲ DRAUGIJA š. m. rugsėjo 21 d., šeštadienį, 21 val. Lietuvos šaltėje, Brasil 835, Avellaneda, rengia PAVASARIO SUTIKIMO ŠVENTĘ.

Vakaro meninė programoj dalyvaus Jaunosios Birutietės su dainomis ir šokiais. Be to bus atlikta eilė kitų numerių lietuvių ir argentinų kalboj. Bus renkama PAVASARIO KARALIENĖ ir PRINCESE.

Šokiams gros „Sao Paulo“ orkestras. Kviečiama VISUS GAUSIAI ATsilANKYTI.

Gen. T. Daukantui sukako 73 metai. Šią skaitlingą metų sukaktį gen. T. Daukantas atšventė savo artimųjų prietelių tarpe. Paskutiniu laiku gen. T. Daukantas yra sustiprėjęs ir vėl aktyviai įsiljungė į lietuvišką veiklą, o taip pat su skatinančiu ir energingu žodžiu pasirodo viešose parengimuose ir minėjimuose.

Prof. A. Krapovickas rugsėjo 10 d. išvyko studijų reikalais į Ispaniją. Europoje išbus apie 9 mėn. laiko. Prof. A. Krapovicko kelionę finansuoja Ispanų Kultūros Institutas.

Pramonininkas Pranas Baltakis padidino ir pertvarkė savo fabriką. Jis ieško pirkti vilą Pilar rajone.

Albina Satygaitė, pasinaudodama atostogomis atvyko iš Montevideo aplankyti lietuvių koloniją Bs. Aires. Viešnia apsisusto pas p. p. Survilius. Išleidžiamuosiuose slaugių egzaminuose Montevideuj A. Satygaitė baigė viena iš pirmųjų ir gavo gerą tarnybą valstybinėje vietos ligoninėje.

Birutė Rydelytė de Savino su savo vyrų, pasinaudodami žiemos atostogomis, keletą savaitių viešėjo Kordobos kalnuose. Ten buvudami aplankė p. p. K. ir M. Stankūnų T. Marijonams padovanotą vilą, Villa del Dique miestelyje.

V. ir B. Survilai stropliai rengiasi pavasarinei madų parodai, kuri greitai bus atidaryta jų madų šaltėje, Esmeralda 834, Buenos Aires.

VILLA LUGANO SVETIMTAUČIAI REMIA LIET. CENTRO RŪMŲ STATYBĄ

Neseniai gavau laišką nuo vieno pažįstamo bulgaro, Stoian Jordanov, kuris prieš kiek laiko iš C. Rivadavia išvyko į š. Ameriką. Savo laiške jis prisilutė 13 dolerių ir prašė perduoti L. C. pirm. p. L. Mičiūdui, kaip auką Dr. J. Basanavičiaus rūmų statybai. Jo prašymą išpildžiau. Tai gražus ir sveikintinas pavyzdys. L. C. kaip rimta organizacija, turi

didelio pasisekimo netik mūsų tautėčių, bet ir svetimtaučių tarpe.

Taigi, broliai ir sesės, lietuviai jei dar nepriširdėjęte savo auka prie L. C. rūmų statybos, kuri eina visu aptarmu, skubėkit tai padaryti! Dr. Basanavičiaus rūmai bus Jūsų pašilinksmavimo, poilsio bei kultūrinių subvimų vietovė. Šie rūmai virst lietuvių tvirtovė, kurioje išsilauks mūsų tėvų kalba ir papročiai. Šiuo atveju mes susilyginsime su kitų kultūrinių tautų išelvių bendruomenėmis, kurios randasi šioje svetainėje Argentinos žemėje.

J. švenčionis Lietuvos Centro Jaunimo Teatro artistai, vadovaujami p. E. Ryseilenės, stropliai ruošiasi suvaidinti linksmą komediją — „Farmazonai“. Vaidinimas įvyks rugsėjo 28 d. Lietuvos šaltėje, Brasil 835, Avellaneda.

Kun. V. Šimanskiui net atlaikytas šv. Mišias, kompozitoriui Alf. Petralčiui už meniską vadovavimą giesmės pamaldų metu. Solistėms p. p. O. Deveikienei ir U. Blumbergienei. Gražiai giedojusioms solo ir dueto. L. C. Jaunųjų ansamblio šokėjai Nelidai Misiūnaitė už gėles. P. p. Diminskams ir visiems mūsų prietellams sveikinimus ir dalyvavusiems taip gausiai pamaldose mūsų sidabrinio jubilėjaus proga nuodžiai dėkojame.

A. ir St. Mikelioniai

PAJIEŠKOJIMAI

Pajieškomas Dibulskis Kazys, Dibulskytė-Gabals, Domicelė ir Dibulskytė — žemgalis Ona. Paskutinė žinoma gyvenamoji vieta buvo: Estomba, Argentina. Pajieško Dibulskytė Justina iš Plungės. Kreiptis į „Laiko“ Administraciją. Ieškomas Antanas Bernotas, Karolio sūnus, apie 48 m. amžiaus, gyvenęs Utenos apskrityje, Dusėtų v. Vižainių kaime. Apie 1926-27 m. išvyko į Argentiją, gyvena Buenos Aires mieste. Ten pat turi ir brolių. Pranešti Baltui Muenchen 27, Schoenbergstr. 9/11, Vokietija.

„LAIKO“ 200-jo Nr. PROGA SPALIŲ MĖN. 11 D. (día de la Raza išvakarėse) 20 VAL. LIETUVIŲ SALEJE, BRASIL 835, AVELLANEDA „LAIKO“ RĖMĖJAI RUOŠIA IŠKILMINGĄ SPAUDOS VAKARIENĘ SU LINKSMA MUZIKA IR MENINE PROGRAMA, Pelnas skiriamas lankstomai mašinai apmokėti „LAIKO“ GARBES LEIDĖJAI, RĖMĖJAI, SKAITYTOJAI IR VISI TAUTIEČIAI MALONIAI KVIEČIAMI VAKARIENEJE DALYVAUTI IR TUO PAREMTI LIETUVIŠKĄ SPAUDĄ. Bilietus prašoma įsigyti iš anksto „Laiko“ Administracijoje, ar per įgaliotus platintojus.

Dr. J. BASANAVIČIAUS RŪMŲ STATYBOS NAUDAI LIETUVIŲ CENTRAS RENGIA DIDELĮ MENO VAKARĄ SU VAIDINIMU IR ŠOKIAIS, KURIS ĮVYKS RUGSĖJO 28 D., ŠEŠTADIENĮ, 21 VAL. (PUNKTUALIAI) LIETUVIŲ SALEJE, BRASIL 835, AVELLANEDA. Jaunimo Teatras SUVAIDINS LINKSMĄ TRIJŲ VEIKSMŲ KOMEDIJĄ „FARMAZONAI“. VAIDINA: RUDOLFAS KUJELIS, pramonininkas — A. Mičiūdas; ELLĖ, jo žmona — E. Deveikytė; VIJURKAS, Rudolfo draugas — V. Cibavičius, KULBAITIS, Ellės tėvas — A. Rupiėnas; KAROLINA, jo žmona — H. Burbaitė; LILĖ, jų jaunesnioji duklė — S. Kisičiūtė; ADELĖ, jų augintinė — G. Bukevičiūtė; BARBORA, Kujelių šeimininkė — B. Rukšėnaitė; STRANSKIS, ūkininkas — L. Aglinskas; STRANSKIENĖ, jo žmona — L. švenčionytė; RIMŠA, architektas — J. Gaidimaukas; BĖGŪNAS, kabareto tarnautojas D. Bražionis. Režisuoja V. RYSELIENĖ. Sufleris: A. RASTAUSKAS. ŠOKIAI IKI RYTO PRIE GERIAUSIOS MUZIKOS.